

Making the Mikdash

Unit 3.1 - Tyre and Jerusalem

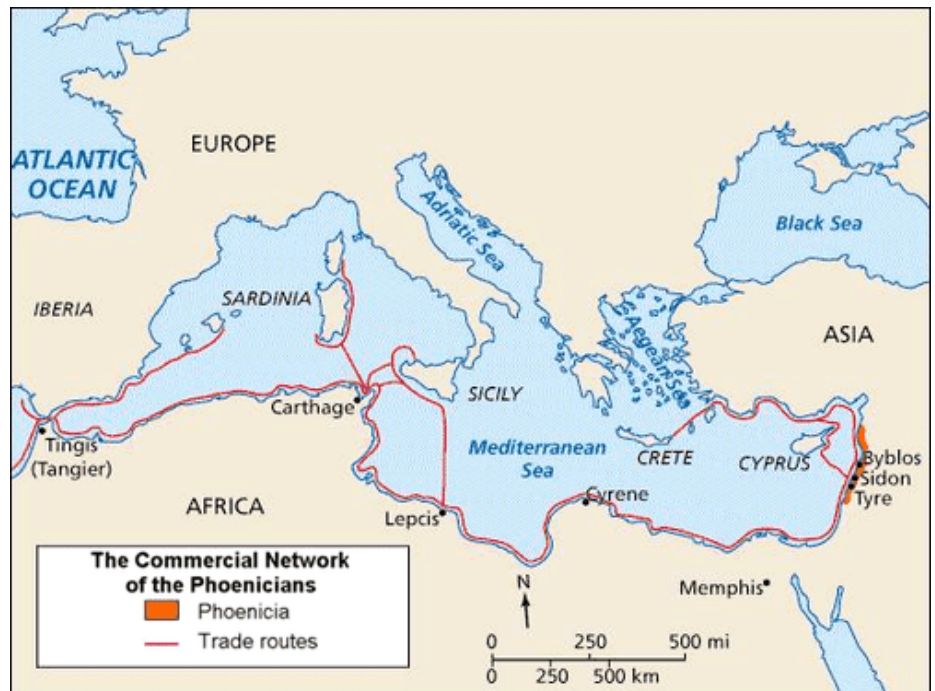
Shlomo's Deal with Chiram (5:15-25)

1. Tyre, Ancient History Encyclopedia by Joshua J. Mark published on 02 September 2009

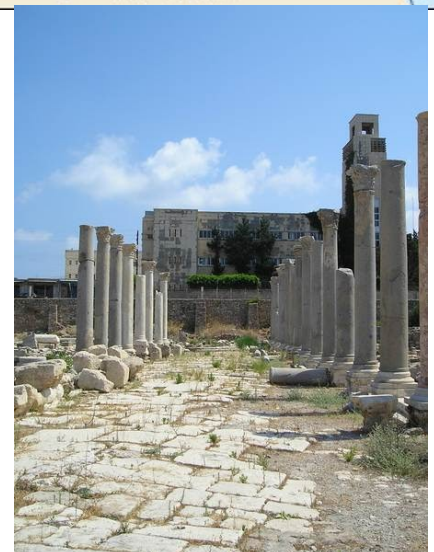
[Tyre](#) is an ancient Phoenician port city which, in myth, is known as the birthplace of [Europa](#) (who gave [Europe](#) its name) and [Dido](#) of [Carthage](#) (who gave aid to, and fell in love with, Aeneas of [Troy](#)). The name means 'rock' and the city consisted of two parts, the main [trade](#) centre on an island, and 'old Tyre', about a half mile opposite on the mainland. The old city, known as Ushu, was founded c. 2750 BCE and the trade centre grew up shortly after. In time, the island complex became more prosperous and populated than Ushu and was heavily fortified.

The prosperity of Tyre attracted the attention of King [Nebuchadnezzar II](#) of [Babylon](#) who lay siege to the city for thirteen years in the 6th century BCE without breaking their defenses. During this siege most of the inhabitants of the mainland city abandoned it for the relative safety of

the island city. Ushu became a suburb of Tyre on the mainland and remained so until the coming of [Alexander the Great](#). The Tyrians were known as workers in dye from the shells of the Murex shellfish. This purple dye was highly valued and held royal connotations in the ancient world. It also gave the [Phoenicians](#) their name from the Greeks - Phoinikes - which means "purple people". The [city-state](#) was the most powerful in all of [Phoenicia](#) after surpassing its sister state [Sidon](#)

2. Flag of Lebanon

Who is Chiram?

3. II Shmuel 5:11-12

יא וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ-צֹר מַלְאָכִים, אֶל-דָּוִד, וְעֲצֵי אֲרָזִים, וְחָרָשֵׁי עֵץ וְחָרָשֵׁי אֲבֹן קִיר; וַיְבַנּוּ-בַיִת, לְדָוִד.

11 And Hiram king of Tyre sent messengers to David, and cedar-trees, and carpenters, and masons; and they built David a house.

יב וַיֵּדַע דָּוִד, כִּי-הִקְיָנוּ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל-יִשְׂרָאֵל; וְכִי נָשָׂא מִמְּלְכָתּוֹ, בְּעֶבֶר עֲמוֹ יִשְׂרָאֵל. {ס}

12 And David perceived that the LORD had established him king over Israel, and that He had exalted his kingdom for His people Israel's sake. {S}

4. Josephus, Antiquities VIII:5:3

He says also, that Solomon, who was then king of Jerusalem, sent riddles to Hiram, and desired to receive the like from him, but that he who could not solve them should pay money to them that did solve them, and that Hiram accepted the conditions; and when he was not able to solve the riddles proposed by Solomon, he paid a great deal of money for his fine; but that he afterward did solve the proposed riddles by means of Abdemon, a man of Tyre; and that Hiram proposed other riddles, which, when Solomon could not solve, he paid back a great deal of money to Hiram." This it is which Dios wrote.

Divrei HaYamim's Version of the Narrative

5. II Divrei Hayamim 2:2-15

ב וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה, אֶל-חִירָם מֶלֶךְ-צֹר לֵאמֹר: כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ, עִם-דָּוִד אָבִי, וַתִּשְׁלַח-לוֹ אֲרָזִים, לְבָנוֹת-לוֹ בַּיִת לְשָׁבֶת בוֹ.

2 And Solomon sent to Hiram the king of Tyre, saying: 'As thou didst deal with David my father, and didst send him cedars to build him a house to dwell therein [, even so deal with me].

ג הִנֵּה אֲנִי בֹנֶה-בַיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי, לְהַקְדִּישׁ לוֹ לְהַקְטִיר לְפָנָיו קְטֹרֶת-סַמִּים וּמַעֲרֹקֶת תָּמִיד.

3 Behold, I am about to build a house for the name of the LORD my God, to dedicate it to Him, and to burn before Him incense of sweet spices, and for the continual showbread, and for the burnt-offerings morning and evening, on the sabbaths, and on

ועלות לבקר ולערב, לשבתות ולחדשים, ולמועדי יהוה אלהינו: לעולם, זאת על-ישראֵל.

the new moons, and on the appointed seasons of the LORD our God. This is an ordinance for ever to Israel.

ד והבית אשר-אני בונה, גדול: כי-גדול אלהינו, מכל-האלהים.

4 And the house which I build is great; for great is our God above all gods.

ה ומי יעצר-כח לבנות-לו בית, כי השמים ושמי השמים לא יכללוהו; ומי אני אשר אבנה-לו בית, כי אם-להקטיר לפניו.

5 But who is able to build Him a house, seeing the heaven and the heaven of heavens cannot contain Him? who am I then, that I should build Him a house, save only to offer before Him?

ו ועתה שלח-לי איש-חכם לעשות בזהב ובכסף ובנחשת ובברזל, ובארזון וכרמיל ותכלת, ויָדַע, לפתח פתוחים: עם-החכמים, אשר עמי ביהודה ובירושלם, אשר חקי, דויד אבי.

6 Now therefore send me a man skilful to work in gold, and in silver, and in brass, and in iron, and in purple, and in crimson, and in blue, and that hath skill to grave all manner of gravings, to be with the skilful men that are with me in Judah and in Jerusalem, whom David my father did provide.

ז ושלח-לי עצי ארזים ברושים ואלגומים, מהלבנון--כי אני ידעתי, אשר עבדי יודעים לרות עצי לבנון; והנה עבדי, עם-עבדי.

7 Send me also cedar-trees, cypress-trees, and sandal-wood, out of Lebanon; for I know that thy servants have skill to cut timber in Lebanon; and, behold, my servants shall be with thy servants,

ח ולהכין לי עצים, לרב: כי הבית אשר-אני בונה, גדול והפלא.

8 even to prepare me timber in abundance; for the house which I am about to build shall be great and wonderful.

ט והנה לחטבים לכרתי העצים נתתי חטים מכות לעבדי, כרים עשרים אלף, ושערים, כרים עשרים אלף; וזון, בתים עשרים אלף, ושמן, בתים עשרים אלף. { ס }

9 And, behold, I will give to thy servants, the hewers that cut timber, twenty thousand measures of beaten wheat, and twenty thousand measures of barley, and twenty thousand baths of wine, and twenty thousand baths of oil.' { S }

י ויאמר חורם מלך-צר בכתב, וישלח אל-שלמה: באהבת יהוה את-עמו, נתת עליהם מלך.

10 Then Hiram the king of Tyre answered in writing, which he sent to Solomon: 'Because the LORD loveth His people, He hath made thee king over them.'

יא ויאמר, חורם--ברוך יהוה אלהי ישראל, אשר עשה את-השמים ואת-הארץ: אשר נתן לדויד המלך בן חכם, יודע שכל ובינה, אשר בנה-בית ליהוה, ובית למלכותו.

11 Hiram said moreover: 'Blessed be the LORD, the God of Israel, that made heaven and earth, who hath given to David the king a wise son, endued with discretion and understanding, that should build a house for the LORD, and a house for his kingdom.

יב ועתה, שלחתי איש-חכם יודע בנה--לחורם אבי.

12 And now I have sent a skilful man, endued with understanding, even Hiram my master craftsman,

יג בן-אשה מן-בנות דן, ואביו איש-צרי יודע לעשות בזהב ובכסף ובנחשת בברזל באבנים ובעצים בארזון בתכלת ובבוץ ובכרמיל, ולפתח כל-פתוח, ולחשב כל-משפחת--אשר ינתן-לו, עם-חכמי, וחכמי, אדני דויד אבי.

13 the son of a woman of the daughters of Dan, and his father was a man of Tyre, skilful to work in gold, and in silver, in brass, in iron, in stone, and in timber, in purple, in blue, and in fine linen, and in crimson; also to grave any manner of graving, and to devise any device; to do whatever may be set before him, with thy skilful men, and with the skilful men of my lord David thy father.

יד ועתה החטים והשערים השמן והזון, אשר אמר אדני--ישלח, לעבדי.

14 Now therefore the wheat and the barley, the oil and the wine, which my lord hath spoken of, let him send unto his servants;

טו ואנחנו נכרת עצים מן-הלבנון, ככל-צרכך, ונביאם לך רפסדות, על-ים יפו; ואתה תעלה אתם, וירושלם. { פ }

15 and we will cut wood out of Lebanon, as much as thou shalt need; and we will bring it to thee in floats by sea to Joppa; and thou shalt carry it up to Jerusalem.' { P }

Is Chiram listening to the proposed deal?

6. Abarbanel, 5:22-23

וענין המאמר הזה הוא, שלא היה חפץ שעבדי שלמה ילכו עם עבדיו לכרות ארזים כמו שהוא אמר, כי הוא יעשה כל חפצו, (כג) ועבדיו המה בלבד יורידו העצים מן הלבנון ימה והם יעבירו אותם הים, ואם כן לענין הכריתה ולענין הירידה לים עבדיו יהיו מספיקים לעשותו. ודוברות פל' נהוגות שיעבירו העצים ההם בים קשורות הקורות זו בזו כמנהגם, ואחרי צאתם ליבשה יתירו הקשרים כדי להוליך כל אחת מהן בפני עצמה. ונראה שהיה הים בגבול חירם, ולזה יניהגו עבדיו העצים בים וישומו אותם ביבשה שהוא מגבול ארץ ישראל, וזה מורה שהיה הלבנון בארץ חירם, אחר שעבדיו היו כורתים ומביאים העצים בים עד ארץ ישראל:

Was Chiram a pagan or monotheist?

7. Tyre, Ancient History Encyclopedia by Joshua J. Mark published on 02 September 2009

Another development which encouraged the wealth of Tyre seems to have been a religious revolution in the city under the reigns of Abibaal and Hiram which elevated the god known as Melqart (a deified version of Hercules) over the traditional divine couple of the Phoenicians, Baal (also known as El) and Astarte (Asherah). The primacy of Melqart (whose name means 'King of the City') drew power away from the priests of the traditional pantheon of the gods and placed it at the disposal of the palace. Richard Miles notes, "It seems that a desire to bring the temples to heel lay behind the royal decision to replace the traditional chief deities of Tyre with a new god, Melqart"(32). The result was not only an increase in the wealth of the palace but, through a more efficient distribution of that wealth, increased prosperity for the whole of the city.

Was this good for Israel?

8. Shmos 23:32-33

לב לא-תִכְרֹת לָהֶם וְלֵאלֹהֵיהֶם, בְּרִית. 32 Thou shalt make no covenant with them, nor with their gods.

לֹא יֵשְׁבוּ בְּאַרְצְךָ, כִּי-יִחַטְיאוּ אֹתְךָ לֵי: כִּי תַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵיהֶם, כִּי-יִהְיֶה לְךָ לְמוֹקֵשׁ. {פ} 33 They shall not dwell in thy land--lest they make thee sin against Me, for thou wilt serve their gods--for they will be a snare unto thee. {P}

9. I Melachim 16:31

וַיְהִי הַנִּקְל לְכַתּוֹ, בְּחַטָּאוֹת יִרְבְּעָם בֶּן-נֶבֶט; וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת-אֵיזֶבֶל, בַּת-אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידוֹנִים, וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת-הַבַּעַל, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ. And it came to pass, as if it had been a light thing for him to walk in the sins of Jeroboam the son of Nebat, that he took to wife Jezebel the daughter of Ethbaal king of the Zidonians, and went and served Baal, and worshipped him.

10. Yechezkel 28:2

בְּרִאדָם אָמַרְ לְנָגִיד צָר כְּהֶאֱמַר | אֲדַנִּי יְהוָה יַעַן גָּבַהּ לְבָבְךָ וַתֵּאמַר אֵל אֲנִי מוֹשֵׁב אֱלֹהִים וְשִׁבְתִּי בְּלֵב יַמִּים וְאַתָּה אָדָם וְלֹא-אֵל וַתִּתֵּן לְבָבְךָ כְּלֵב אֱלֹהִים:

O mortal, say to the prince of Tyre: Thus said the Lord GOD: Because you have been so haughty and have said, "I am a god; I sit enthroned like a god in the heart of the seas," whereas you are not a god but a man, though you deemed your mind equal to a god's

11. Yalkut Shimoni, Yechezkel 367

חירם מלך צר היה גאה ומתגאה עד מאד, מה עשה נכנס לים ועשה לו ארבעים עמודים של ברזל מרובעים ארוכים שיעורם שוה והעמידם זה כנגד זה, ועשה שבעה רקיעים וכסא וחיות ורעמים וזיקים וברקים. הרקיע הראשון עשה של זכוכית ת"ק אמה על ת"ק אמה ועשה בו חמה ולבנה וכוכבים. הרקיע השני עשה של ברזל אף אמה על אלף אמה וסילון של מים מפריש בין ראשון לשני. השלישי של ברזל אלף ות"ק אמה על אלף ות"ק אמה וסילו של מים מפריש בין שני לשלישי ואבנים מגולגלות עשה ברקיע של ברזל שהיו מתבקעים אלו עם אלו ונשמעים כמו רעמים. הרקיע הרביעי עשה של עופרת שני אלפים אמה על שני אלפים אמה וסילון של מים מפריש בין שלישי לרביעי. הרקיע החמישי של נחשת ועשאו שני אלפי ות"ק אמה על שני אלפים ות"ק אמה וסילון של מים מפריש בין רביעי לחמישי. הרקיע השישי של כסף שלשה אלפים אמה על שלשה אלפים אמה וסילון של מים מפריש בין חמישי לשישי. הרקיע השביעי של זהב שלשה אלפים ות"ק אמה על שלשה אלפים ות"ק אמה וקבע בו אבנים טובות ומרגליות אמה על אמה והיה מראהו מכאן ומכאן, מכאן נעשים ברקים ומכאן נעשים זיקים והיה מזדעזע עצמו ואתם האבנים מתבקעות אלו עם אלו ונשמעים הרעמים, אמר הקב"ה ליחזקאל בן

אדם אמור לחירם מלך צר מה אתה מתגאה ילוד אשה אתה, אמר לפניו רבש"ע היאך אני הולך אצלו והוא תלוי באויר, באותה שעה הביא הקב"ה רוח בציצית ראשו והעלהו אצל חירם, כיון שראה חירם ליחזקאל נבהל ונודעזעזע א"ל מי העלך לכאן, א"ל הקב"ה כך צוני לך אמור לו למה אתה מתגאה ילוד אשה אתה, א"ל ילוד אשה אני אלא שאני חי וקיים לעולם מה הקב"ה מושבו בלב ימים אף אני מושבי בלב ימים מה הקב"ה בשבעה רקיעים אף אני כן ולא עוד אלא כמה מלכים מתו ואני קיים, (יב) וכן אחד ועשרים מלכים ממלכי בית דוד ואחד ועשרים ממלכי ישראל וחמשים נביאים ועשרה כהנים גדולים קברתי כלם ואני חי הרי אל אני, אני מושב אלהים ישבתי בלב ימים, אמר לו יחזקאל והרי עמדו גדולים ממך ולא עשו כמעשיך. למה היה חירם דומה לעבד שעשה לבוש לאדונו כל זמן שהיה הלבוש על אדונו העבד רואה והיה מתגאה עשיתי זה הלבוש לאדוני, אמר האדון אני קורע הלבוש ולא יהיה העבד מתגאה עיל, כך חירם היה מתגאה על ידי ששלח ארזים לבית המקדש, אמר הקב"ה הריני מחריב את ביתי שלא יהיה חירם מתגאה עלי שנאמר פתח לבנון דלתוך ותאכל אש בארזיך, ומה היה סופו הביא הקב"ה עליו נבוכדנאצר ובעל את אמו בפניו והורידו מכסאו והיה חותך בשרו כשתי אצבעות בכך יום ומטבילים בחומץ ומאכילן עד שמת מיתה משונה, ואותן הפלטיין מה נעשה בהם קרע הקב"ה את הארץ וגנזם לצדיקים לעתיד לבא. שלשה עשר הם שלא טעמו טעם מיתה אלו הם, חנוך, ואליעזר עבד אברהם, ומתושלח, וחירם מלך צור, ועבד מלך הכוש, ובתיה בת פרעה, וסרח בת אשר, ושלשה בני קרח, ואליהו ז"ל, ומשיח, ור' יהושע בן לוי. תשעה נכנסו בחיים לגן עדן, חנוך, אליהו ז"ל, ומשיח, ואליעזר, ועבד מלך הכוש, וחירם מלך צור, ויעבץ בן בנו של ר' יהודה הנשיא, וסרח בת אשר, ובתיה בת פרעה, ויש אומרים הוצא חירם והכנס תחתיו ר' יהושע בן לוי:

Contrast to Shivas Tzion

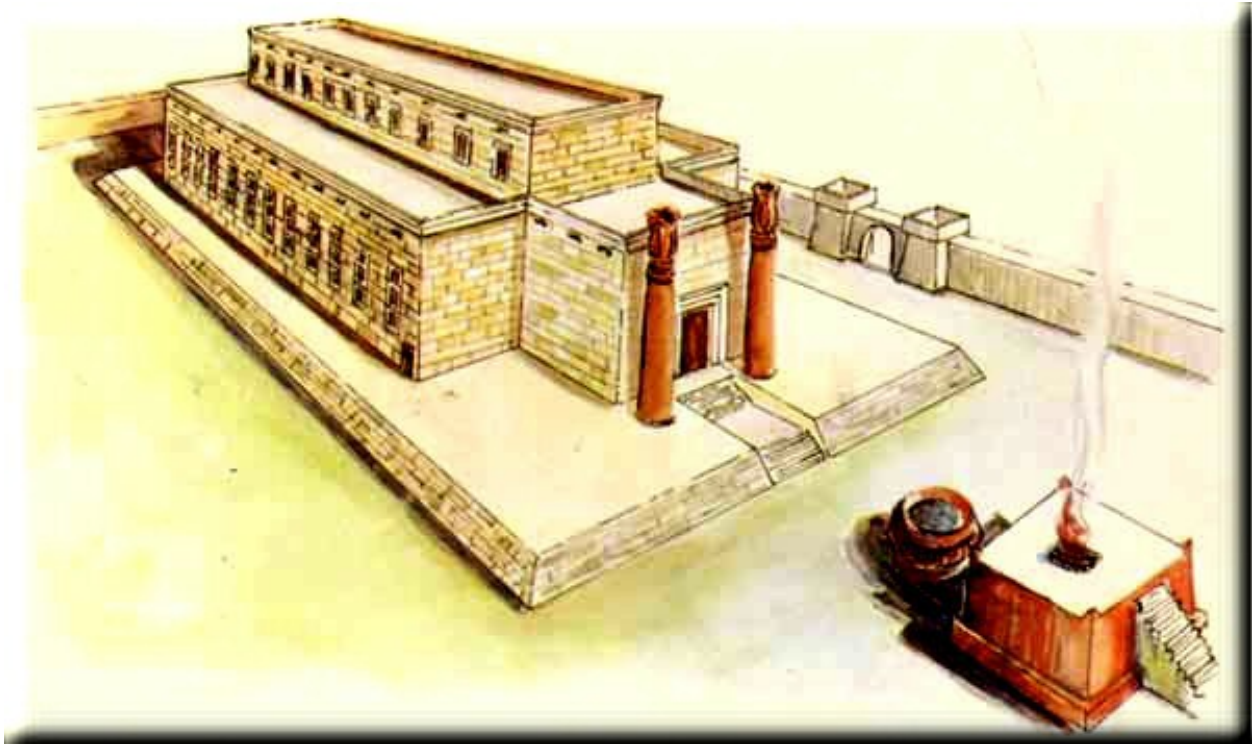
12. Ezra 4:1-3

א וַיִּשְׁמְעוּ, צָרִי יְהוּדָה וּבְנֵימִן : כִּי-בָנִי הַגּוֹלָהּ בּוֹנִים הֵיכָל, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.	1 Now when the adversaries of Judah and Benjamin heard that the children of the captivity were building a temple unto the LORD, the God of Israel;
ב וַיִּגְשׂוּ אֶל-זֶרְבָבֶל וְאֶל-רְאִשֵׁי הָאָבוֹת, וַיֹּאמְרוּ לָהֶם נִבְנֶה עִמָּכֶם--כִּי קָכֶם, נִדְרוֹשׁ לְאֱלֹהֵיכֶם; וְלֹא (וְלוֹ) אֲנַחְנוּ זְבָחִים, מִיָּמֵי אֲסַר חֲדָן מֶלֶךְ אַשּׁוּר, הַמֵּעֵלָה אֶתְנוּ, פֹּה.	2 then they drew near to Zerubbabel, and to the heads of fathers' houses, and said unto them: 'Let us build with you; for we seek your God, as ye do; and we do sacrifice unto Him since the days of Esarhaddon king of Assyria, who brought us up hither.'
ג וַיֹּאמְרוּ לָהֶם זֶרְבָבֶל וַיִּשְׁוֹעַ, וַיִּשְׁאַר רְאִשֵׁי הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל--לֹא-לָכֶם וְלָנוּ, לְבָנוֹת בַּיִת לְאֱלֹהֵינוּ: כִּי אֲנַחְנוּ יַחַד נִבְנֶה, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ, הַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ-פָּרְס.	3 But Zerubbabel, and Jeshua, and the rest of the heads of fathers' houses of Israel, said unto them: 'Ye have nothing to do with us to build a house unto our God; but we ourselves together will build unto the LORD, the God of Israel, as king Cyrus the king of Persia hath commanded us.'

13. Tanna Devei Eliyahu Rabba 18:3

אשריהם הצדיקים שאין שונא שולט בהם ובמעשה ידיהם שכן מצינו במשכן שעשה משה שלא שלט בו שונא ולא נהפך שלחנו על פניו אבל במשכן שעשה שלמה שלט בו שונא ונהפך שלחנו על פניו אבל מקדש האחרון שעתידי הקדוש ב"ה לבנותו בעגלא ובזמן קריב לא יקרע ולא ישלוט בו שונא לעולם והקב"ה יהא דר בו לעולם ולעולמי עולמים.

Unit 3.2 The Uniqueness of the Sanctuary

The Timeline (6:1)

Why are we counting from Yetzias Mitzrayim?

14. Abarbanel, I Melachim 6:1

והוא היה סוד אלקי כמוס עמו יתברך חתום באוצרותיו, והנביא אשר עמד בסוד ה' העיר ורמז עליו הנה, והוא שכאשר יצאו בני ישראל ממצרים בנו המשכן ומשם עד בנין הבית אשר עשה שלמה עברו מהשנים שמונים שנה וארבע מאות שנה, ומשם גם כן עד שמונים שנה וארבע מאות שנה אחרות נבנה בית האלקים פעם אחרת על יד זרובבל, כי הנה הבית אשר בנה שלמה התמיד ארבע מאות ועשר שנים ושבעים שנה שישבו בבבל, הרי הם שמונים שנה וארבע מאות שנה, ולכן אמרו בסדר עולם שבשנת אלפים ותמ"ח לבריאת עולם נעשה המשכן, ובשנת אלפים ותתקכ"ח בנה שלמה הבית, ובשנת ג' אלפים ות"ח נבנה בית שני, הרי לך שמיציאת מצרים שנעשה המשכן היו שמונים שנה וארבע מאות שנה עד בנין הבית, ומשם עד בנין בית שני היו גם כן שמונים שנה וארבע מאות שנה לא פחות ולא יותר. וכמו שהבית אשר בנה שלמה מצד הפועל ומצד הפועל, ר"ל מצד קדושת הבית ומצד שלמות שלמה שהיה הבונה והפועל אותו, היו למטה בקדושה ובאלהות לאין שעור מהמשכן אשר עשה משה מפאת קדושתו וקדושת משה רע"ה, ככה באותו ערך היה בנין בית שני וזרובבל הבונה אותו למטה בקדושה ובדבקות ורוח הקדש מהבנין אשר עשה שלמה. מה גדלו מעשיך השם מאד עמקו מחשבותיך, שהסכמת על מעשה שלשה בתים אשר עשה משה ושלמה וזרובבל, וזמן שוה ומתדמה היה מהאחד לאחד, והיו שלשתם בירידה מוחשת מהרוחניות והקדוש' והאלהות ובערך מתדמה זה מזה מהירידה

Why did Shlomo wait for 4 years?

15. I Divrei Hayamim 22

- ה** וַיֹּאמֶר דָּוִד, שְׁלֹמֹה בְּנִי נָעַר וְרַךְ, וְהַבַּיִת לְבָנוֹת לַיהוָה לְהַגְדִּיל לְמַעַלְהָ לְשֵׁם וּלְתִפְאֵרַת לְכָל-הָאֲרָצוֹת, אֲכִינָה נָא לוֹ; וַיַּכֵּן דָּוִד לְרַב, לְפָנָיו מוֹתוֹ.
- 5** And David said: 'Solomon my son is young and tender, and the house that is to be builded for the LORD must be exceeding magnificent, of fame and of glory throughout all countries; I will therefore make preparation for him.' So David prepared abundantly before his death.
- ו** וַיִּקְרָא, לְשֹׁלֹמֹה בְּנוֹ; וַיְצַוְהוּ לְבָנוֹת בַּיִת, לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. {ס}
- 6** Then He called for Solomon his son, and charged him to build a house for the LORD, the God of Israel. {S}
- ז** וַיֹּאמֶר דָּוִד, לְשֹׁלֹמֹה: בְּנוּ (בְּנִי)--אֲנִי הָיָה עִם-לִבְבִי, לְבָנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי.
- 7** And David said to Solomon: 'My son, as for me, it was in my heart to build a house unto the name of the LORD my God.
- ח** וַיְהִי עָלַי דְּבַר-יְהוָה, לֵאמֹר, דָּם לְרַב שָׁפַכְתָּ, וּמִלְחָמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ: לֹא-תִבְנֶה בַּיִת, לְשִׁמִּי--כִּי דָמַימ רַבִּים, שָׁפַכְתָּ אַרְצָה לְפָנָי.
- 8** But the word of the LORD came to me, saying: Thou hast shed blood abundantly, and hast made great wars; thou shalt not build a house unto My name, because thou hast shed much blood upon the earth in My sight.
- ט** הִנֵּה-בֶן נוֹלָד לָךְ, הוּא יְהִי אִישׁ מְנוּחָה, וְהִנְחוּתֵי לוֹ מִכָּל-אוֹיְבָיו, מִסָּבִיב: כִּי שְׁלֹמֹה יְהִי שְׁמוֹ, וְשָׁלוֹם וְשִׁקְט אֲתֵן עַל-יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו.
- 9** Behold, a son shall be born to thee, who shall be a man of rest; and I will give him rest from all his enemies round about; for his name shall be Solomon, and I will give peace and quietness unto Israel in his days.
- י** הוּא-יִבְנֶה בַּיִת, לְשִׁמִּי, וְהוּא יְהִי-לִי לְבֶן, וְאֲנִי-לוֹ לְאָב; וְהַכִּינֹתִי כְּסֵא מַלְכוּתוֹ, עַל-יִשְׂרָאֵל--עַד-עוֹלָם.
- 10** He shall build a house for My name; and he shall be to Me for a son, and I will be to him for a father; and I will establish the throne of his kingdom over Israel for ever.
- יא** עַתָּה בְּנִי, יְהִי יְהוָה עִמָּךְ; וְהַצְלַחְתָּ, וּבָנִיתָ בַּיִת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, כַּאֲשֶׁר, דִּבֶּר עֲלֶיךָ.
- 11** Now, my son, the LORD be with thee; and prosper thou, and build the house of the LORD thy God, as He hath spoken concerning thee.
- יב** אַךְ יִתֶּן-לְךָ יְהוָה שִׂכְל וּבִינָה, וַיְצַוְךָ עַל-יִשְׂרָאֵל, וְלִשְׁמוֹר, אֶת-תּוֹרַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ.
- 12** Only the LORD give thee discretion and understanding, and give thee charge concerning Israel; that so thou mayest keep the law of the LORD thy God.
- יג** אַז תִּצְלִיחַ--אִם-תִּשְׁמֹר לְעֲשׂוֹת אֶת-הַחֻקִּים וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים, אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה עַל-יִשְׂרָאֵל; חֲזַק וְאַמְץ, אֶל-תִּירָא וְאַל-תַּחַת.
- 13** Then shalt thou prosper, if thou observe to do the statutes and the ordinances which the LORD charged Moses with concerning Israel; be strong, and of good courage; fear not, neither be dismayed.
- יד** וְהִנֵּה בַעֲנֵי הַכִּינֹתִי לְבַיִת-יְהוָה, זָהָב כְּפָרִים מֵאָה-אֶלְפֵי וְכֶסֶף אֶלְפֵי אֶלְפִים כְּפָרִים, וְלִנְחָשֶׁת וְלַבְרֹזֶל אֵין מִשְׁקָל, כִּי לְרַב הָיָה; וְעֲצִים וְאֲבָנִים הַכִּינֹתִי, וְעֲלִיהֶם תוֹסִיף.
- 14** Now, behold, in my straits I have prepared for the house of the LORD a hundred thousand talents of gold, and a thousand thousand talents of silver; and of brass and iron without weight, for it is in abundance; timber also and stone have I prepared; and thou mayest add thereto.
- טו** וְעַמָּךְ לְרַב, עֹשֵׂי מְלָאכָה--חֲצָבִים, וְתַרְשֵׁי אָבֹן וְעָץ; וְכָל-חָכָם, בְּכָל-מְלָאכָה.
- 15** Moreover there are workmen with thee in abundance, hewers and workers of stone and timber, and all men that are skilful in any manner of work;
- טז** לְזָהָב לְכֶסֶף וְלִנְחָשֶׁת וְלַבְרֹזֶל, אֵין מִסְפָּר; קוּם וַעֲשֵׂה, וַיְהִי יְהוָה עִמָּךְ.
- 16** of the gold, the silver, and the brass, and the iron, there is no number. Arise and be doing, and the LORD be with thee.'
- יז** וַיְצַו דָּוִד לְכָל-שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל, לְעֹזֵר לְשֹׁלֹמֹה בְּנוֹ. {ס}
- 17** David also commanded all the princes of Israel to help Solomon his son: {S}
- יח** הֲלֹא יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם עִמָּכֶם, וְהִנֵּיחַ לְכֶם מִסָּבִיב: כִּי נָתַן בְּיָדִי, אֶת יִשְׂבֵי הָאָרֶץ, וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לְפָנָי יְהוָה, וְלְפָנָי עָמוּ.
- 18** 'Is not the LORD your God with you? and hath He not given you rest on every side? for He hath delivered the inhabitants of the land into my hand; and the land is subdued before the LORD, and before His people.
- יט** עַתָּה, תִּנְנוּ לְבַבְכֶם וּנְפֹשְׁכֶם, לְדְרוֹשׁ, לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם; וְקוּמוּ, וּבְנוּ אֶת-מִקְדָּשׁ יְהוָה הָאֱלֹהִים, לְהַבִּיא אֶת-אֲרוֹן בְּרִית-יְהוָה וְכָל־יְקֻדֵּשׁ הָאֱלֹהִים, לְבַיִת הַנִּבְנֶה לְשֵׁם-יְהוָה. {פ}
- 19** Now set your heart and your soul to seek after the LORD your God; arise therefore, and build ye the sanctuary of the LORD God, to bring the ark of the covenant of the LORD, and the holy vessels of God, into the house that is to be built to the name of the LORD.' {P}

16. Abarbanel, I Melachim 6:1

והנה לא התחיל שלמה בבנין הבית בתחלת מלכותו ונתאחר ארבעה שנים, לפי שלא רצה לעשות הבנין מאשר הכין והתנדב דוד אביו לסבה אשר אזכור אחרי זה, כי אם מממונו ועשרו, וכדי לאסוף ולכנוס זה הרבה ושאר הדברים הצריכים לבנין מלבד מה שהניח דוד אביו נתאחר אותם הארבעה שנים, ועל זה נאמר (סוף סי' ז') ותשלם כל המלאכה

אשר עשה המלך שלמה בית ה' ויבא שלמה את קדשי דוד אביו את הכסף ואת הזהב ואת הכלים נתן באוצרות בית ה', לפי שלא עשה מהם דבר כי אם משלו ונדבת אביו נתן באוצרות, וכמו שאפרש שמה.

How do we understand the windows?

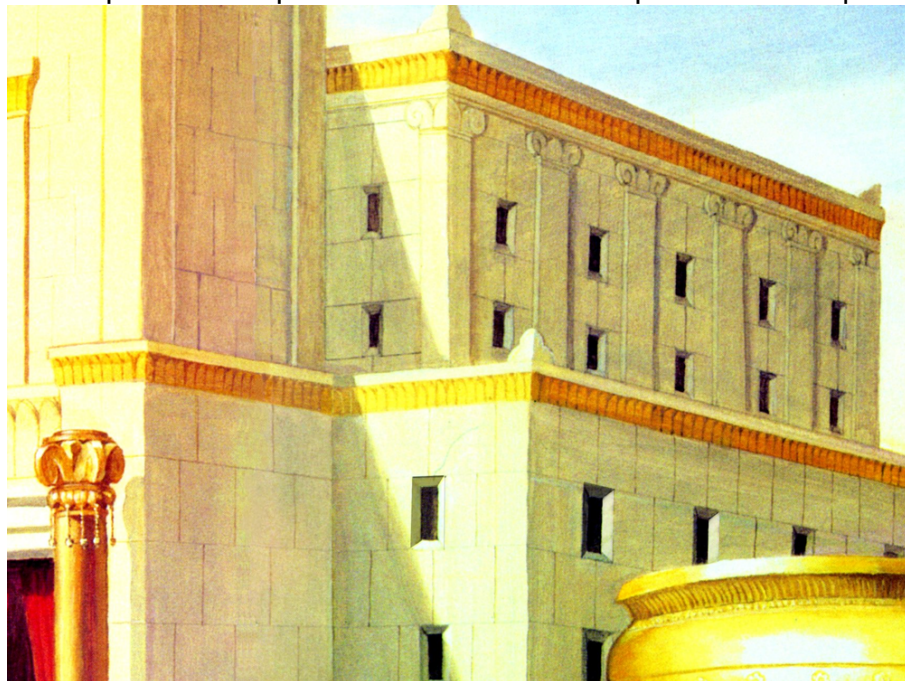
17. Talmud Bavli, Menachos 86b

(מלכים א ו, ד) ויעש לבית חלוני שקופים אטומים תנא שקופין [מבפנים] ואטומים [מבחוץ] לא לאורה אני צריך

With regard the Temple built by King Solomon, the verse states: **“And he made for the House, windows narrow and broad”** (1 Kings 6:4). The Sages **taught** in a *baraita*: Typically, windows are constructed to widen toward the inside in order that the light from the outside would be dispersed throughout the room. For the Temple, God said: Make the windows **narrow within and broad without**, as **I do not require its illumination**. On the contrary, the light of the Temple is to be radiated outward.

18. Ralbag, ad loc.

ויעש לבית חלוני שקופים אטומים. פירשו רז"ל שהיו רחבים מבחוץ וצרים מבפנים להורות שאינו צריך לאורה אלא כי זה דרך דרש כי כבר התבאר במופתים הנדסיים כי מפני היות החלונות רחבות מבחוץ והולכות בשפוע ירבה יותר האור בבית כמו שנזכר אחר זה ולפי שקומת הבית היתה שלשים אמה כמו שקדם הנה יהיה אמרו ושדרות בארזי' רומז אל תקרה שנית היו בה קורות ארזים והנה היתה התקרה התחתונה לעשרים אמה גובה כי בזה יהיה כפלו באורך וברוחב ובעומק וכמו שהיה במשכן שעשה משה כסוי יותר מאחד כן היה בזה הבנין:

19. Abarbanel, ad loc.

יותר נכון לפרש בזה שהם שמות הפכיים, ר"ל שקופים מלשון פתיחה והשקפה, כמו (בראשית כ"ו ח') וישקף אבימלך, (שופטים ה' כ"ח) בעד החלון נשקפה, ואטומים מלשון סתימה, כמו (משלי כ"א י"ג) אוטם אזנו (שם י"ז כ"ח)

אוטם שפתיו, וענינו שהיו החלונות האלו עשויים בתקון מלאכה כמו אשנבים וחרכים, כדרך שעושים המלכים מענין שבכה דקה כסדקי' דקים, שהמלכים עומדים שמה בחלונות ההם והם רואים את הכל ואינם נראים, ולפי שהיה אם כן בחלונות ההם חלק מהפתוח וחלק מהסתום כאלו הם מורכבים משניהם, לכן קראם שקופים אטומים על דרך (בראשית כ"ג ד') גר ותושב. והנה עשה שלמה זה, לפי שיבא אור לבית מאותם החלונות ולא יוכל אדם מבחוץ לראות בהם דבר, ועל זה הדרך יפורש מה שאמר יחזקאל (יחזקאל מ' ט"ז) וחלונות אטומות אל התאים וגומר. ואפשר עוד לפרש חלוני שקופים אטומים, שהיו חלונות מעוקמים ולא היו הולכים על זוית ישר כי אם בעקום, כמו שעושים בחומה הרחבה מאד שעושים בה האשנב בזה הדרך, ולזה קראם שקופים אטומים להיותם פתוחים קצת ואטומים קצת. ומאשר אמר הכתוב ויעש לבית ולא יעש בבית, אדרוך אני דרך אחר מהפירוש, והוא ששקופים אינם פתוחים, כי אם מענין ההשקפה והיא הראייה, וידמה ששלמה צוה לעשות חלונים מזכוכית להשים בבית כדי שיכנס בהם האור ולא יראה אדם בהם דבר, וזהו אמרו ויעש לבית חלונים שהם שקופים, ר"ל נראים ובהירים בעצמם, והיו אטומי' כי לא היו פתוחים כי אם סתומים, להיותם מזכוכית שהוא דבר מקשיי מדובק ומתאחד יחד ונקראים בלעז וידריאד"ש, וגם היום ינהגו בבנינים הגדולים לשום אותם בקירות הבתים:

Isn't there a problem of making the stones of the Mikdash with chopped tools?

20. Shmos 20:22

וְאִם-מִזְבֵּחַ אֲבָנִים תַּעֲשֶׂה-לִּי לֹא-תִבְנֶה אֹתוֹן גְּזִית כִּי חֲרַבְךָ הִגַּפְתָּ עָלֶיהָ וְתִחַלְלָהּ:

And if you make for Me an altar of stones, do not build it of hewn stones; for by wielding your tool upon them you have profaned them.

21. Mishna Middos 3:4

אחד אבני הכבש ואחד אבני המזבח, מבקעת בית כרם. וחופרין למטה מהבתולה, ומביאים משם אבנים שלמות, שלא הונף עליהן ברזל, שהברזל פוסל בנגיעה. ובפגימה לכל דבר. נפגמה אחת מהן, היא פסולה וכלן קשרות. ומלבנים אותן פעמים בשנה, אחת בפסח ואחת בחדש. וההיכל, פעם אחת, בפסח. רבי אומר, כל ערב שבת מלבנים אותו במפה מפני הדמים. לא היו סדין אותן בכפיס של ברזל, שמה יגע ופסל, שהברזל נברא לקצר ימיו של אדם, והמזבח נברא להאריך ימיו של אדם, אינו בדין שיונף המקצר על המאריך:

The stones both of the ascent and of the altar were taken from the valley of Bet Kerem. They dug into virgin soil and brought from there whole stones on which no iron had been lifted, since iron disqualifies by mere touch, though a flaw made by anything could disqualify. If one of them received a flaw, it was disqualified, but the rest were not. They were whitewashed twice a year, once at Pesah and once at Hag, and the Sanctuary was whitewashed once a year, at Pesah. Rabbi says: they were whitewashed every Friday with a cloth on account of the blood stains. The plaster was not laid on with an iron trowel, for fear that it might touch and disqualify. Since iron was created to shorten man's days and the altar was created to prolong man's days, and it is not right therefore that that which shortens should be lifted against that which prolongs.

22. Talmud Bavli, Tamid 26b

מוקף רובדין של אבן רובדין מאי ניהו גזרתא דאצטבתא דסלקי בהו לאצטבתא ומי הוו מיפלגי אבנים והכתיב (מלכים א' ז) והבית בהבנותו אבן שלמה וגו'

§ The mishna teaches that the Chamber of the Hearth was **surrounded by rows of stone** that protruded from the walls and that served as benches. The Gemara asks: **What are these rows** of stone? They are rows of **chiseled stones by which** the priests **ascend to** another row of **stone**, where they could lie down. The Gemara asks: **And would they split the stones** in the process of building the Temple? **But isn't it written: "For the Temple, when it was being built, was built of whole stone** made ready at the quarry; and there was neither hammer nor ax nor any tool of iron heard in the Temple, while it was being built" (I Kings 6:7)?

אמר אביי דמתקני ומייתי מעיקרא אבני זותרתא ואבני רברבתא כדכתיב אבני עשר אמות ואבני שמונה אמות:

Abaye said: It was prohibited to use iron implements to cut the stones only inside the Temple area. In this case it was permitted to have chiseled stones, **as** the builders **prepared** the stones in another location. **And** the builders **initially brought small stones and large stones** with which to build the Temple, **as it is written:** "And the foundation was of costly stones, even great stones, **stones of ten cubits, and stones of eight cubits**" (I Kings 7:10). Accordingly, the larger stones were used for the lower tier, while the smaller stones were for the higher tier, forming protruding benches upon which the priests could sleep.

23. Mefarsh, ad loc

אמר אביי דמתקני ומייתן מעיקרא - קודם שיביאו האבנים בעזרה היו מתוקנות ע"י ברזל ומייתי אבנים גדולות ואבנים דקות כדכתיב בקרא (מלכים א ז:י"א) דהכי היו עושים אבני עשר אמות ואבני ח' אמות ואבני י' אמות אותן שתי אמות שבלטות לצורך איצטוואות הן בולטות וחופץ לעזרה מותר לחותכן ולהשוותן בברזל אבל משבאו

לעזרה אסור להניף עליהם ברזל והא דכתיב (שם ו) ומקבות והגרזן וכל כלי ברזל לא נשמע [בבית] בהבנותו היינו בעזרה אבל חוץ לעזרה לא היינו דקמתרץ דמתקני ומייתי מעיקרא כן מוכח במכילתא דאמרי התם לא תבנה אתה גזית בו אי אתה בונה גזית אבל אתה בונה גזית בהיכל ובבית קדשי קדשים הא מה אני מקיים ומקבות והגרזן וכל כלי ברזל וכו' בבית אינו נשמע אבל בחוץ נשמע כי חרבך הנפת עליה ותחלליה ר' שמעון בן אלעזר אומר המזבח נברא להאריך ימיו של אדם והברזל נברא לקצרו אינו דין שיבא מקצר על המאריך:

24. Rambam, Beis Habechira 1:8

קְשָׁבוּיִן הֵיכֵל וְהַעֲזָרָה בּוֹנִין בְּאֲבָנִים גְּדוֹלוֹת. וְאִם לֹא מִצְאוּ אֲבָנִים בּוֹנִין בְּלִבְנִים. וְאִין מִפְּצָלִין אֶת אֲבָנֵי הַבַּיִת בְּהַר הַבַּיִת אֶלָּא מִפְּצָלִין אוֹתָן וּמְסַתְּתִין אוֹתָן מִבְּחוּץ וְאַחַר כֵּן מְכַנְּסִין אוֹתָן לַבַּיִת. שְׁנֵי אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת אֲבָנִים יְקוּרוֹת לְיִסֵּד הַבַּיִת אֲבָנֵי גְזִית". וְאוֹמֵר (מַלְכִים א ו ז) "וּמִקְבוֹת וְהַגְרָזָן כָּל כְּלֵי בְרָזָל לֹא נִשְׁמַע בְּבַיִת בְּהַבְּנוֹתוֹ":

The Temple is to be built with large stones or bricks if large stones are not available. The stones are not carved on site, rather they are carved and dressed away from the Temple Mount and brought in afterwards, as it says "Large, expensive stones for the foundation of the House, hewn stones" and it [also] says "the sound of the axe, nor any other metal tool was heard in the Temple while it was being built."

25. Shenei Luchot HaBerit, Shaar HaOtiyot, Kedushat HaAchilah, Maachalot Asurot 8:9

וצריך לסלק הסכין מעל השלחן בשעת ברכה, משום שהשלחן הוא מזבח (חגיגה כז, א) וכתיב (שמות כ, כב) לא תבנה אתה גזית, וכתיב (מל"א ו, ז) ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. ועוד מביא הבית יוסף טעמים סימן ק"פ, וכתב דלא ידע לחלק בין שבת וחול. אמנם מנהגן של ישראל תורה, עד כאן. ובתולעת יעקב כתב טעם לדבר, כי אסור הנפת ברזל על המזבח, כי הברזל היה כחו של עשו, על כן יסולק מעל המקדש כו'. ובשבת ששלום בכל, אין שטן ואין פגע רע והכחות ההם שובתות, אין לסלקו כי אין לעוררם כלל, על כן בשבת אין לזכור בחורבן הבית רק בבנין המקדש שיבנה, ואז יתכן גם לדברי ה"ר שמחה שמביא בית יוסף:

26. Radak 6:8

אבן שלמה מסע נבנה. כמו שהסיעו אותן מן ההר ושם היו פוסלין אותן במדות גזית אבל משהביאו האבנים לבית לא היו פוסלים מהם דבר אלא היו בונים אותן שלמות כמו שהביאו אותן מן ההר ויש מרבותינו זכרונם לברכה שאמרו כי אף בהר לא היו פוסלין אותן בשום כלי ברזל אלא בתולע אחת הנקרא שמיר וכשהיו נותנין אותו על גבי אבנים מתפתחות לפניו ואמרו והשמיר כמין שעורה הוא והיו נותנין אותו לתוך קנה של עופרת מלא מוכין ומלא סובין ואם היה נותנו אפילו על ההר היה בוקעו ובו היה שלמה חולק אבני כל בית המקדש ומי הביאו לשלמה הנשר הביאו לו מגן עדן שנאמר וידבר על הבהמה ועל העוף מה דבר לעוף שאל לו היכן השמיר קבוע והלך הנשר והביאו לו מגן עדן וזה אחד מן הדברים שהשליט הקדוש ברוך הוא הרך בקשה ובו פסל משה אבני האפוד של משכן ובו פסל את הלוחות הראשונות ולוחות האחרונות וזה מדרך הקבלה היה אצלם מימי משה רבינו ואין להרהר אחריו:

Unit 3.3 - Of Kruvim and Curtains

H's Condition for Occupancy (6:11-13)

27. Vayikra 26:3-4, 11-12

ג אם-בְּחֻקֹּתַי, תֵּלְכוּ; וְאֶת-מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ, וְעָשִׂיתֶם אֹתָם. **3** If ye walk in My statutes, and keep My commandments, and do them;

ד וְנָתַתִּי גֶשְׁמִיכֶם, בְּעֵתָם; וְנָתְנָה הָאָרֶץ יְבוּלָהּ, וְעֵץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיֹו. **4** then I will give your rains in their season, and the land shall yield her produce, and the trees of the field shall yield their fruit.

יא וְנָתַתִּי מִשְׁכְּנִי, בְּתוֹכְכֶם; וְלֹא-תִגְעַל נַפְשִׁי, אֹתְכֶם. **11** And I will set My tabernacle among you, and My soul shall not abhor you.

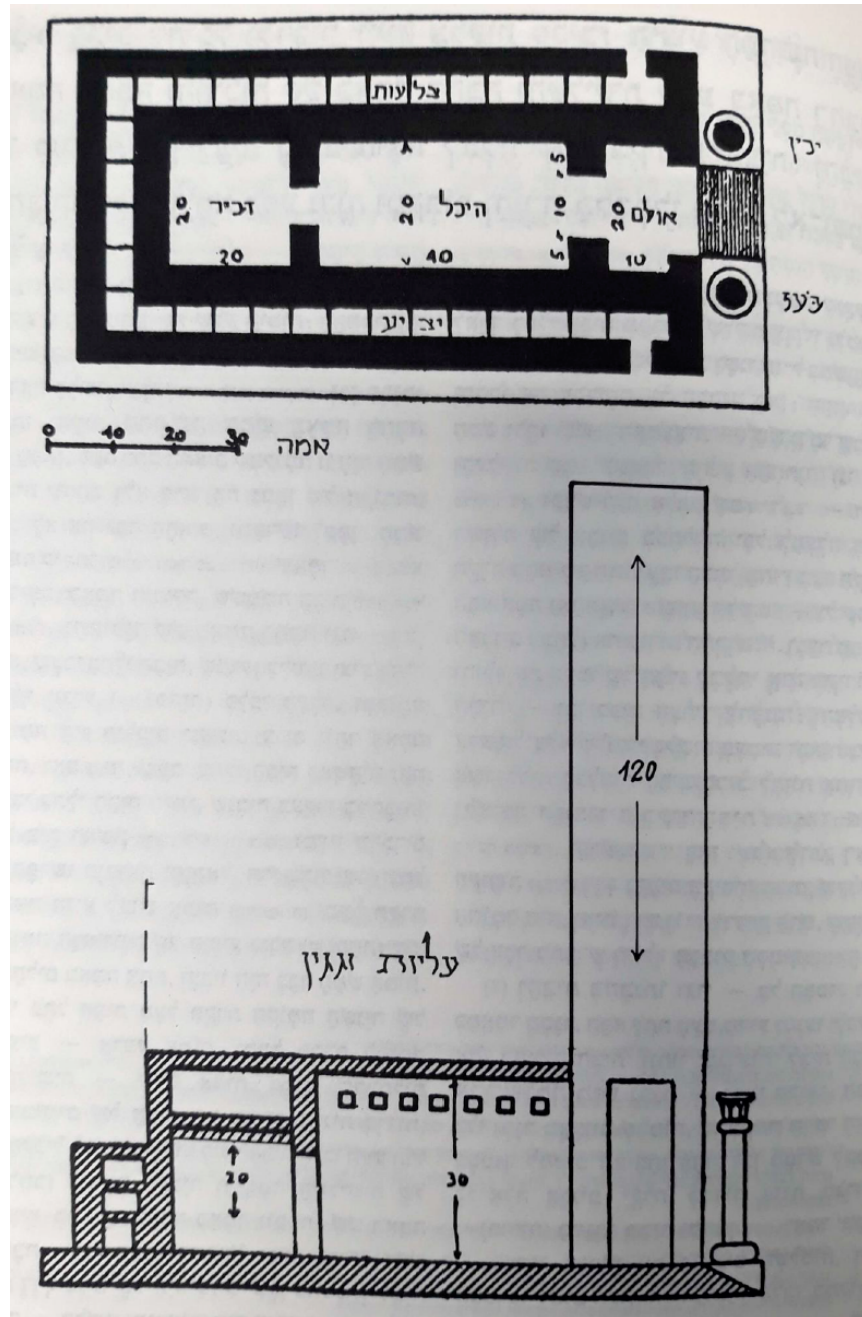
יב וְהִתְהַלַּכְתִּי, בְּתוֹכְכֶם, וְהִיִּיתִי לָכֶם, לֵאלֹהִים; וְאַתֶּם, תִּהְיוּ-לִי לְעָם. **12** And I will walk among you, and will be your God, and ye shall be My people.

The Kodesh (6:14-18)

What were the dimensions of the Beis Hamikdash?

28. Daat Mikra, Melachim Alef page 117

What is the idea behind the cedar and cypress wood here?

29. Shir Hashirim Rabba 1:17

רהיטנו ברותים, אמר רבי יוחנן, אין אדם נהנה מן הברות הזה, למה, שהיא נכפפת, היא דעתיה דרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן (הושע יד, ט): אני כברוש רענו, אני הוא שִׁכְפַפְתִּי לַעֲקֹר יִצְרָה שֶׁל עֲבֹדַת כּוֹכָבִים, (הושע יד, ט): אֲפָרִים מֵה לִי עוֹד, מֵה לִי וּלְיִצְרָה שֶׁל עֲבֹדַת כּוֹכָבִים. אֲנִי עֲנִיתִי, אֲנִי עֲנִיתִי לוֹ, וְאֲשׁוּרְנוּ, לֹא אֲשׁוּרְנוּ, לֹא אֲמַרְנוּ לְךָ שִׁירָה, אֲלֵא הוּי אֹמֵר אֲנִי הוּא

שִׁפְפַּתִּי לַעֲקֹר יִצְרָה שֶׁל עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. דָּבַר אַחֵר, רְהִיטְנוּ בְרוֹתִים, מְקוֹם שֶׁהִכְהֵנִים רְהוּטִים, בְּבְרוֹתִים, הֵיאָף מִה דְּאֵת אָמֹר (מלכים א, ו, טו): וַיִּצְפֹּף אֶת קִרְקַע הַבַּיִת בְּצִלְעוֹת בְּרוּשִׁים. אָמֹר רַבִּי יוֹחֲנָן לְמַדְהָ תוֹרָה דְרַף אֶרְצָן, שִׁיְהֵא אָדָם מְקַרֵּה בְּאֶרְזֵים וּמְרַהֵט בְּבְרוֹתִים, שְׁנֵאמַר: קְרוֹת בְּתִינּוּ אֶרְזִים רְהִיטְנוּ בְרוֹתִים.

Why this focus on there being only wood on the inside?

30. Metzudos 6:15

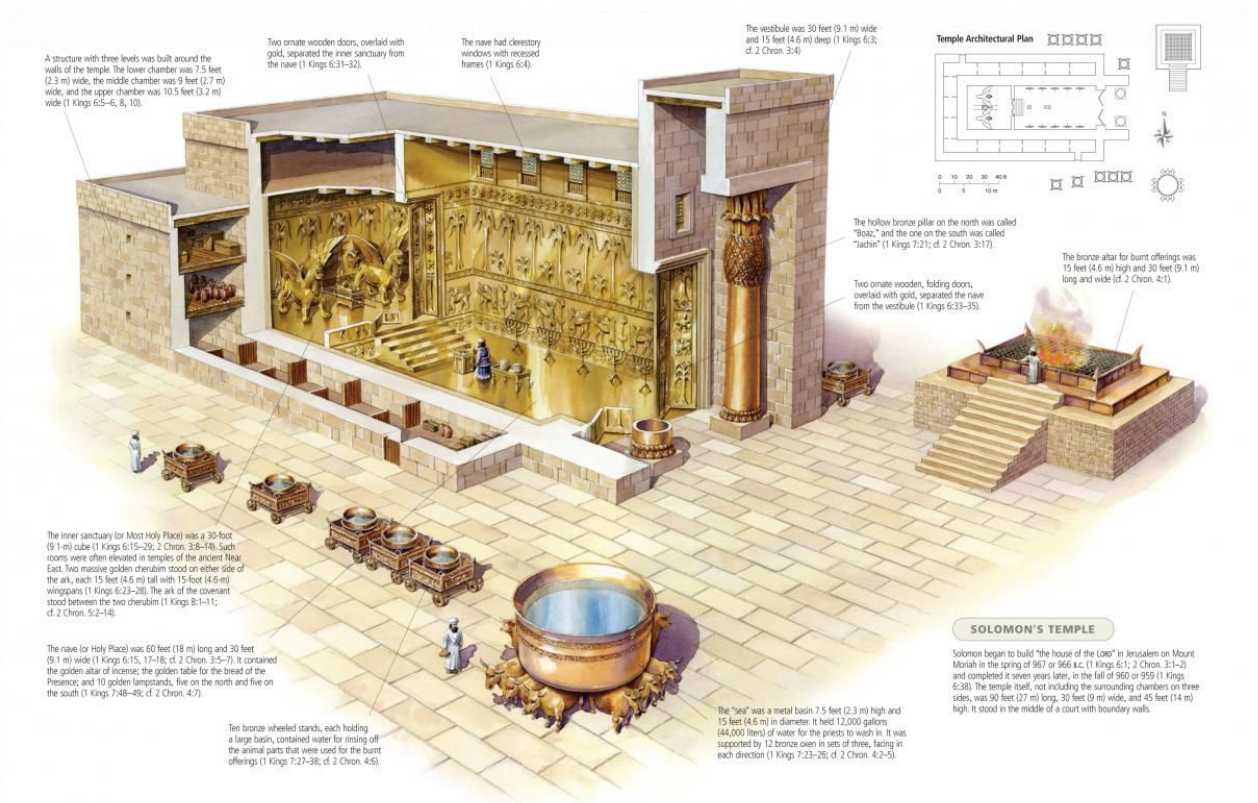
ויבן את קירות וגו'. לפי שכל הבית היה בה טוח זהב מבפנים, ואי אפשר לטוח זהב על האבנים, ולזה חפה את הקירות מבפנים בצלעות ארזים, ועליהם הטיח את הזהב:

31. Abarbanel 6:15

הנה עוד היה הבית מצופה עץ, אם הכותלים היו מצופים עץ ארז, ואם הקרקע היה מצופה עצי ברושים שהם יותר מקשיים ויותר כבדים ויותר נאותים לצפוי הקרקע, באופן שלא היה בכל הבית אבן נראה כי כלו היה מצופה עץ, וזה היה עלוי גדול מאד, כי בהיות הכותלים כלם מאבנים גדולים אבנים יקרות אבני גזית במלאכה יפה מאד, כסה אותם מאותם עצים היקרים ומעולים.

...

והודיענו שלישיית שאותם לוחות ארזים אשר צפה בהם האבנים לא היו חלקות אבל היו מפותחות בכל מיני ציורים מפותחים בעובי הלחות, לא שיהיו הצורות ההם בולטות לחוץ ולא דבוקים על הלחות, כי אם מפותחות מבפנים בלחות בעבים. והודיענו רביעית שמלבד האבנים היקרות אשר היו בכותלים והעצים המפותחים אשר היו עליהם, הנה עוד צפה אותם העצים המפותחים מזהב טהור, ר"ל זהב מזוקק, והיה אם כן הזהב על העצים והעצים על האבנים, וכל זה מורה על מעלת שלמה ורוב עשרו זהו כללות הענין.

The Dvir - Kodesh Kodashim (6:19-22)

Wasn't the Heichal 30 amos high?

32. Rashi 6:20

וְעִשְׂרִים אַמָּה קוֹמְתוֹ. כְּלוֹמֵר, עָלִית שָׁל צֵית קִדְשֵׁי הַקִּדְשִׁים, נְמוּקָה מִשָּׁל הַיָּכֹל.

Why is the Mizbeiach mentioned here?

33. Rashi 6:20

וַיִּזְף מִזְבַּח אֲרָז. הוּא מִזְבַּח הַקְּטוֹרֶת. וְתַמָּה חָנִי, וְשָׁל מִשָּׁה לְמָה נִגְנָו.

34. Metzudos 6:20

ויצף מזבח ארי. זהו מזבח הקטורת, ועשאו מאבנים, וארז ממעל, ועל הארז צפהו זהב, והיה אם כן מעשה המזבח דומה למעשה קירות הבית, ולזה סמכו כאן:

The Kruvim (6:23-28)

Why olive wood not cedar?

35. Abarbanel 6:23

ראוי שתדע שאין זה עצי זית, כי אם מין מהארזים היותר משובח שבהם, והוא היוצא ממנו פרי, והוא הזפת הטוב שריחו משובח שהוא כשמן המרוקח, ולכן נקראו עצי שמן להבדילם מהארזים שאינם עושים פרי

How were they positioned?

36. Abarbanel 6:24

הנה התבאר שהיו כנפיהם הקצויות נוגעות אל הקירות וכותלי הבית, כנף זו לדרום וכנף זו לצפון, והכנפים האחרות שהם תוכיות היו נוגעות זו לזו בתוך הבית, ולפי זה היו גופות הכרובים תחת הכנפים ואין צריך להיותם בנס כמו שאמרו חז"ל (ב"ב צ"ט ע"א), ואמנם פניהם היו כנגד ההיכל כמו שנזכר בדברי הימים (דברי הימים ב' ג' י"ג) כאלו היו מביטים אל הנכנס שמה, אמנם הכרובים שעשה משה בכפורת הארון, היו פניהם איש אל אחיו ולא אל הבית:

37. Talmud Bavli, Bava Basra 99a

אמר רבנאי אמר שמואל כרובים בנס הן עומדין שנאמר (מלכים א' ו, כד) וחמש אמות כנף הכרוב האחת וחמש אמות כנף הכרוב השנית עשר אמות מקצות כנפיו ועד קצות כנפיו גופיהו היכא הוּו קיימי אלא שמע מינה בנס הן עומדין

Rabbenai says that Shmuel says: The cherubs stood miraculously and did not occupy any physical space, as it is stated: **“And five cubits was one wing of the cherub, and five cubits was the second wing of the cherub; ten cubits from the tip of its wings until the tip of its wings”** (I Kings 6:24). Accordingly, the wings of two cherubs, standing side by side, would occupy the entire twenty cubits width of the Sanctuary. But if so, **where**, in what space, **were their bodies standing?** Since their wings alone, which protruded from the sides of cherubs' bodies, occupied twenty cubits, there was no room left in which their bodies could stand. **Rather**, one must **conclude from** the verse that the cherubs **stood miraculously** and did not occupy any physical space.

Why did he need different ones?

38. Nefesh Hachaim, Shaar I:9

והנה דור המדבר שזכו להיות מאוכלי שלחן גבוה לחם מן השמים דבר יום ביומו. ושמלתם לא בלתה מעליהם. ולא היו צריכים לשום עסק פרנסה בעולם כלל. לד"ה לא מקרו עושיין רצונו של מקום א"כ היו מסתכלין כלפי מעלה ביושר גמור ומשעבדין את לבם רק לתורה ועבודה ויראתו ית"ש יומם ולילה לא ימוש מפיהם דברים ככתבן ממש בלי נטות אל הצד כלל אף שעה קלה

לעסק פרנסה. וכמאמרם ז"ל לא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן. לכן העמידו אז את הכרובים לפי מה שהיו עושיין רצונו של מקום פניהם איש אל אחיו ממש. להראות כי ישר יחזו פנימו ית' פנים בפנים עם עם קדושו.

אמנם בימי שלמה שהיו כלל המון ישראל צריכים ומוכרחים לנטות מעט אל הצד לעסק הפרנסה עכ"פ כדי חיי נפש. שזה עיקר אמיתת רצונו ית' לדעת ר' ישמעאל דסבר דלרבים טפי אריך למעבד הכי וכמ"ש באבות יפה ת"ת עם ד"א כו' וכל תורה שאין עמה מלאכה כו'. וכל מילי דאבות מילי דחסידות נינהו. רק שגם בעת עסקם בפרנסה יהא לבם נוהג בחכמה בהרהור ד"ת. לכן העמידו אז בתחלה את הכרובים לפי מה שיהיו עושיין רצונו של מקום פניהם מצודדין מעט. ועכ"ז היו מעורים כמער איש ולויות בפנים של חיבה. להראות חיבתו ית' אצלינו. שזה עיקר רצונו ית'.

The Internal Walls (6:29-32)

What was on the inside?

39. Abarbanel 6:29

והיו אם כן כרובי הדביר בולטים וכרובי הקירות היו מפותחים שמה לא בולטים לחוץ.

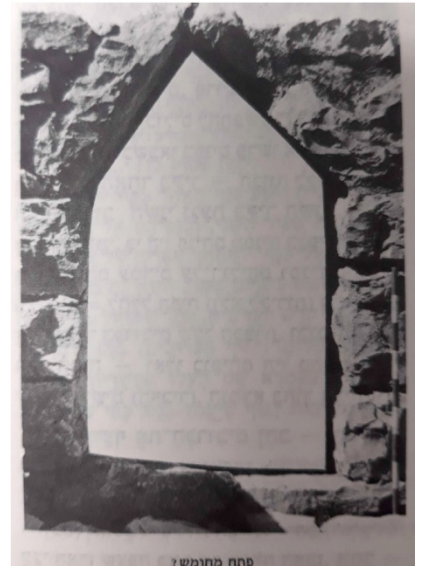
What is the fifth door?

40. Rashi 6:31

מזוזות חמשית. המפתח האחד, והמזוזות מפאן ומפאן חמשים, הרי שלש, והמפתחון שעליו עשוי כשפנים כזה כן שמעתי. ואני אומר, מזוזות חמשיית, שמשה ללעות היו למזוזות, ולא היטה מרבעת, ואינו מדבר לא במפתח ולא במפתחון, שלא מנינו מפתח ומפתחון קרויין אילים.

41. Ralbag 6:31

ואת פתח הדביר עשה דלתות עצי שמן האיל מזוזות חמשיית. ר"ל שהאיל הוא הסף אשר על הפתח והמזוזות שהיו לצדדיו היו מאת הפתח החמשיית כי היתה החמשיית לדביר והרביעי' להיכל והשלישית לפתח האולם והשניית לחצר הכהני' והראשונה לעזרה הגדולה וזה כי מחוץ לאולם היה חצר הכהנים ומחוץ לחצר הכהנים היתה העזרה הגדולה והנה נזכר חצר הכהנים והעזרה הגדולה בספר דברי הימים:

The Entrance, Doors and Curtains (6:33-35)

How many doors were there?

42. Abarbanel 6:32

ואמנם חז"ל (מדות ריש פ"א) פירשו שהיו ארבעה דלתות לפתח הדביר וכן לפתח ההיכל, וכמו שנאמר ביחזקאל (יחז' מ"א כ"ג) ושתיים דלתות להיכל ולקדש ושתי' דלתו' דלתו', ואמרו שהחצונות נפתחות לתוך הפתח לכסות עביו של כותל והפנימיות נפתחות לתוך הבית אחורי הדלתות, שכל הבית היה טוח בזהב חוץ מאחורי הדלתות, ואעפ"י שהיו הדלתות פתוחות לפתח הדביר, היה שם פרוכת (כמו שנזכר בדברי הימים) (דברי הימים א' ג' י"ד) להיותו מסך פתח, לפי שלא היו הדלתות נסגרות, שהרי בדי הארון נתונים על פי הדביר כמו שיזכר אחרי זה, והיה אם כן הפרוכת מסך לשער הדביר:

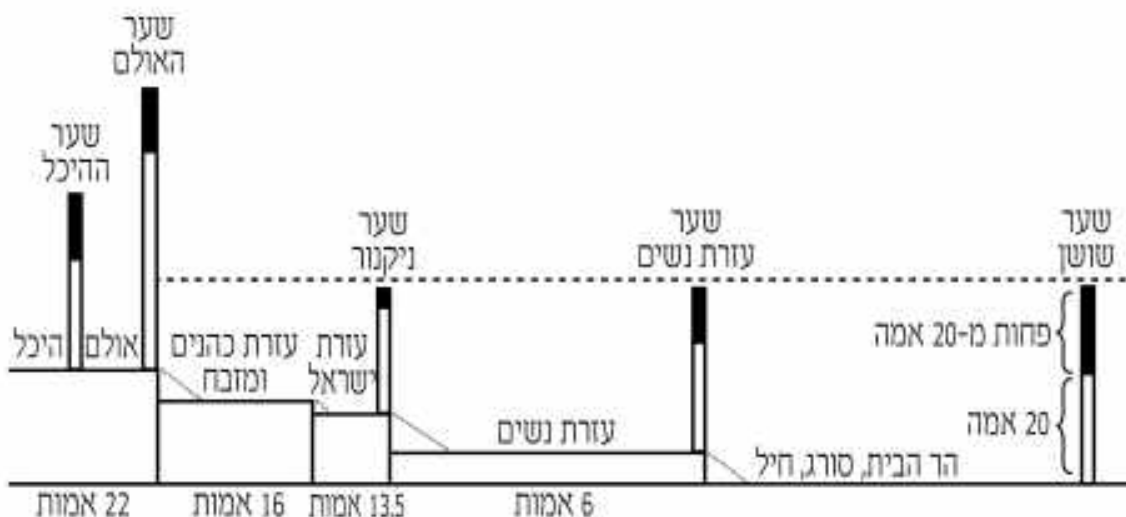

Courtyard (6:36)

What area is this referring to?

43. Metzudos 6:36

החצר הפנימית. זה עזרת כהנים: שלשה טורי גזית: שלשה שורות זה על גב זה, בנה באבני גזית, ועליהם שורה הרביעית, בנה מארזים כרותות ומחוטבות ביותר, וכסדר הזה בנה אותו עד כלות גבהי הכתלים:

Completion of the House (6:37-38)

What month was it completed in?

44. Radak 6:38

בירח בול. הוא מרחשון כמו שאמר הוא החדש השמיני ונקרא כן מפני הגשמים שמתחילין בו ענין מבול

So, how long did it take?

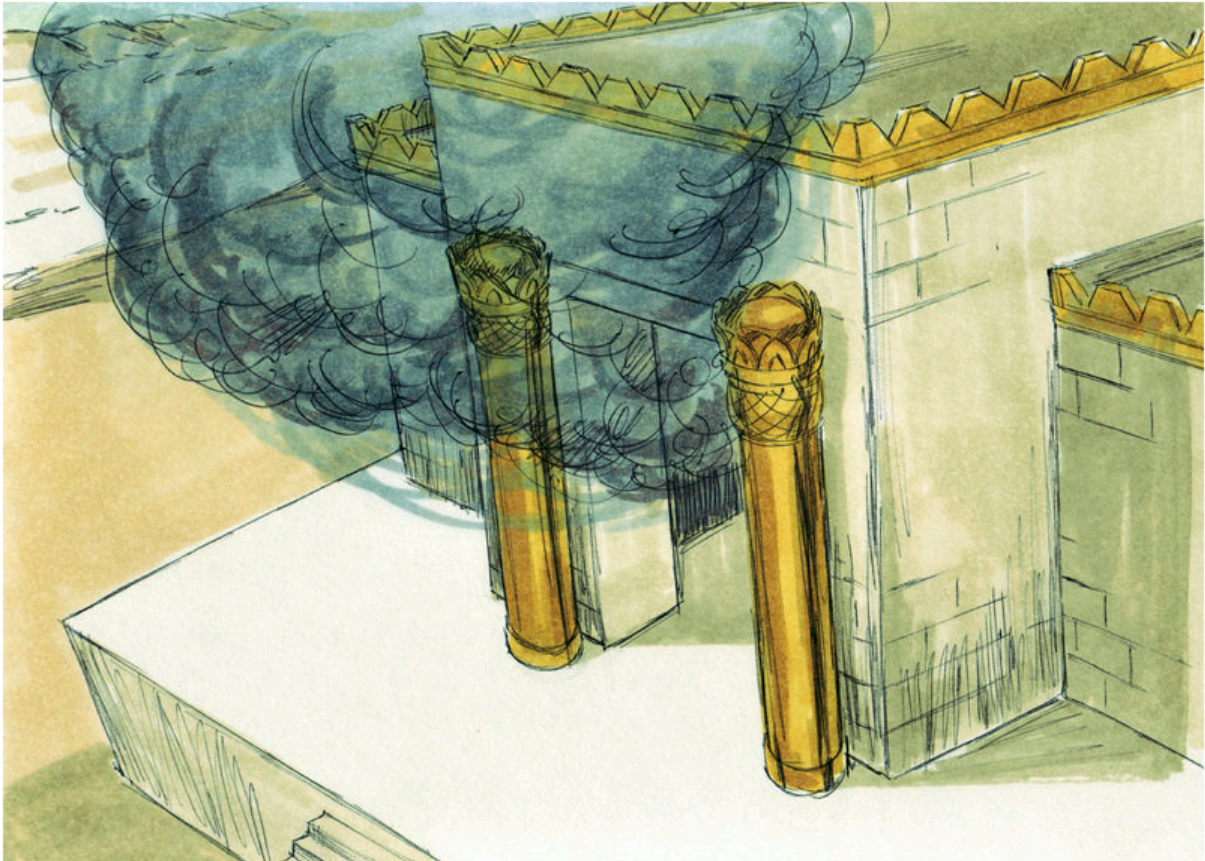
45. Ralbag 6:38

ויבנהו שבע שנים. לא הקפיד בחצי השנה העודפ' או אולי בשבע שנים נשלם בנינו אך קצת הדברים שנעשו בו ליופי ולקשוט לא נשלמו עד הזמן הנזכר והנה נזכר זה לפי שהוא יזכור אחר זה כי ביתו בנה שלמה בשלש עשרה שנה וזה מורה על עוצם זריזותו בבית המקדש:

46. Mei Hashiloach, Beis Yaakov Hakollel, Rosh Chodesh Mar Cheshvan

ובשנה האחת עשרה בירח בול הוא החדש השמיני כלה הבית לכל דבריו ולכל משפטו וכו'. משם כבוד אדוני אבי הרב הגאון הקדוש זללה"ה בנין הבית נגמר במר חשוון ותחילת הבנין היה באייר (מלכים א' ו', א'). שבעולם הזה מתדמה כי באייר יש זיווא לאילנות (ר"ה ו"א). וכל הפירות צומחים, ובמר חשוון העלים נושרים. אבל מצד הש"ת היסודות יתחזקו בזה החודש ולכן בנין בית המקדש היה להיפך שהתחלה היה באייר והגמר היה במר חשוון.

Unit 3.4 - A Palace and an Architect

Shlomo's Own House (7:1-12)

What is the name 'Yaar Levanon'?

47. Metzudos David 7:1

בית יער הלבנון. כן היה נקרא, כי לפי רוב העמודים שעמדו בה, היה נראה כיער המרובה באילנות או, שבנהו במקום יער הלבנון, כי היה מנהג המלכים בזמן ההוא לבנות להם בית ביער, להתקרר שם בימי הקיץ, ועשויה היא בחלונות מרובים, להכניס שם האויר:

Why did it take 13 years?

48. Radak 7:1

שלוש עשרה שנה. שלש עשרה שנה אחר כלות בית ה' התעסק בבנין ביתו וי"מ כי לא נתעסק בבנין ביתו אלא שתי שנים ופי' שלש עשרה שנה עד תום שלשה עשרה שנה למלכותו ולפירוש זה יקשה מה שאמר למטה ויהי מקץ עשרים שנה אשר בנה שלמה את שתי הבתים נראה כי עשרים שנה הוציא בין שני הבתים שבע בבית ה' ושלושה עשר בביתו ויוכלו לתרץ כי פי' אחד ועשרים שנה למלכותו שבע שנים אחר השלמת הבתים נתן הערים לחירם ואף על פי שחירם נשא את שלמה בעצי ארזים ובעצי ברושים ובזהב לבנין הבתים לא נתן הוא לחירם אלא מקצה עשרים שנה למלכותו:

49. Rashi 7:1

וְאֵת בֵּיתוֹ שָׁנָה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שָׁנָה. שְׁצִמְלָאֲכֶת גְּבוּרָה נִזְדָּרָז, וּבְשָׁלוֹ נִתְעַלָּל, וּבְשִׁבְחוֹ סִפְרֵהּ הִכְתוּב.

Is it bigger or smaller than the Beis Hamikdash?

50. Abarbanel 7:2

ואל יקשה עליך איך עשה שלמה אית ביתו גדול מבית ה' שהיה ששים אמה ארכו ועשרים רחבו וביתו היה מאה באמה ארכו וחמשים רחבו? גם אין ראוי להקשות למה לא שמר ערך המרחקים כראוי וכסדר בית האלקים, אשר שם היה הרוחב שליש מהאורך והגובה חצי מהאורך וכאן היה הרוחב חצי האורך והגובה לא היה שליש מהאורך? לפי שבית ה' לא היה צריך שיהיה גדול מאד, כי לא היו נכנסים בהיכל כי אם הכהנים ובדביר הכהן הגדול בלבד אחת בשנ' לא יותר, אמנם בבית המלך היו נכנסים כל העם ויצטרך להיותו באותו גודל גדול ועצום. ואין ספק שהבית ההוא שהיה מאה אמות ארכו היה מתחלק לדירו זו אחר זו, וכפי גודלם היה הרוחב והגובה נערך ומתיחס בהם כראוי.

What was the house used for?

51. Antiquities of the Jews — Book VIII, Chapter 5

1. [An. 1044.] After the building of the temple, which, as we have before said, was finished in seven years, the King laid the foundation of his palace: which he did not finish under thirteen years. For he was not equally zealous in the building of this palace, as he had been about the temple. For as to that, altho' it was a great work, and required wonderful and surprizing application, yet God, for whom it was made, so far co-operated therewith, that it was finished in the forementioned number of years. But the palace, which was a building much inferior in dignity to the temple; both on account that its materials had not been so long beforehand gotten ready, nor had been so zealously prepared; and on account that this was only an habitation for Kings, and not for God, it was longer in finishing. However this building was raised so magnificently, as suited the happy state of the countrey of the Hebrews, and of the King thereof. But it is necessary that I describe the intire structure, and disposition of the parts: that so those that light upon this Book may thereby make a conjecture, and as it were, have a prospect of its magnitude.

2. This house was a large and curious building; and was supported by many pillars; which Solomon built to contain a multitude for hearing causes, and taking cognisance of suits. It was sufficiently capacious to contain a great body of men; who would come together to have their causes determined. It was an hundred cubits long, and fifty broad, and thirty high; supported by quadrangular pillars, which were all of cedar: but its roof was according to the Corinthian order, (23) with folding doors, and their adjoining pillars of equal magnitude, each fluted with three cavities; which building was at once firm and very ornamental. There was also another house so ordered, that its intire breadth was placed in the middle. It was quadrangular; and its breadth was thirty cubits: having a temple over against it, raised upon massy pillars. In which temple there was a large and very glorious room, wherein the King sat in judgment. To this was joined another house that was built for his Queen. There were other smaller edifices for diet, and for sleep, after publick matters were over: and these were all floored with boards of cedar. Some of these Solomon built with stones of ten cubits; and wainscotted the walls with other stones that were sawed, and were of great value; such as are dug out of the earth for the ornaments of temples, and to make fine prospects in royal palaces; and which make the mines, whence they are dug, famous. Now the contexture of the curious workmanship of these stones was in three rows; but the fourth row would make one admire its sculptures: whereby were represented trees, and all sorts of plants, with the shades that arose from their branches, and leaves that hung down from them. Those trees and plants covered the stone that was beneath them, and their leaves were wrought so prodigious thin and subtile that you would think they were in motion. But the other part up to the roof was plastered over, and, as it were, embroidered with colours and pictures. He moreover built other edifices for pleasure: as also very long cloisters, and those situate in an agreeable place of the palace: and among them a most glorious dining room, for feasting and compotations, and full of gold, and such other furniture as so fine a room ought to have for the conveniency of the guests; and where all the vessels were made of gold. Now it is very hard to reckon up the magnitude, and the variety of the royal apartments; how many rooms there were of the largest sort; how many of a bigness inferior to those; and how many that were subterraneous and invisible; the curiosity of those that enjoyed the fresh air; and the groves for the most delightful prospect; for the avoiding the heat, and covering of their bodies. And to say all in brief, Solomon made the whole building intirely of white stone, and cedar wood, and gold, and silver. He also adorned the roofs and the walls with stones set in gold, and beautified them thereby in the same manner as he had beautified the temple of God with the like stones. He also made himself a throne of prodigious bigness of ivory; constructed as a seat of justice; and having six steps to it. On every one of which stood, on each end of the step, two lions: two other lions standing above also: but at the sitting place of the throne hands came out,

and received the King; and when he sat backward, he rested on half a bullock, that looked towards his back; but still all was fastened together with gold.

Why the emphasis on the house for Bas Pharaoh?

52. Ramban Shmos 15:1

אז ישיר משה לשון רבינו שלמה, כשראה הנס עלה בלבו שישיר שירה וכן עשה ויאמרו לאמר וגו'. וכן אז ידבר יהושע (יהושע י יב), כשראה הנס אמר לו לבו לדבר וכן עשה ויאמר לעיני ישראל, וכן שירת הבאר שפתח בה אז ישיר ישראל (במדבר כא יז) פירש אחריו עלי באר ענו לה, וכן ובית יעשה לבת פרעה (מ"א ז ח), חשב בלבו לעשות לה הבית. אז יבנה שלמה (שם יא ז), פירושו חכמי ישראל (סנהדרין צא): שבקש לבנות ולא בנה. זהו לישוב פשוטו.

The King Chooses Chiram (7:13-14)

Isn't that the name of the king of Tyre?

53. Metzudos 7:13

את חירם. כך שמו של האומן:

What was so special about him?

54. Radak 7:14

חרש נחשת. הוא או אביו גם כן היה חרש נחשת ורבותינו ז"ל סמכו מזה כי חייב אדם להתעסק באומנות אביו לפיכך הזכיר הכתוב אביו כי גם כן הוא היה אומן ובנו למד אומנתו ומה שאמר בן אשה אלמנה להודיע כי מת בעלה אבי חירם לפיכך לקח שלמה בנו כי גם הוא היה אומן טוב ומה שאמר חרש נחשת לעשות כל מלאכה בנחשת ובדברי הימים אומר יודע לעשות בזהב ובכסף ובנחשת ובברזל וגו' שמה ספר כל אומניות שהיה לו והנה לא ספר אלא מלאכת הנחשת כי לאותה מלאכה היה צריך לו שלמה כמו שאמר שעשה את העמודים והכותרות והמכונות והכיורות והים והיעים והמזרקות כלם כלי נחשת היו:

55. Rashi 7:14

וימלא את החכמה ואת התבונה ואת הדעת. שלשה כלי אומנות שהעולם נצרא בהן, שנאמר (משלי ג יט-כ):
בחכמה יסד ארץ, כונן שמים בתבונה, צדעתו תהומות נצקעו. בשלשתן נבנה הבית:

Doesn't this differ from the account in Divrei Hayamim?

56. I Divrei Hayamim 2:12-13

וְעַתָּה שְׁלַחְתִּי אִישׁ־חָכָם יוֹדֵעַ בִּינָה לְחוּרָם אָבִי:

Now I am sending you a skillful and intelligent man, my master Hiram,

בְּרֵאשָׁה מִן־בְּנוֹת דָּן וְאָבִיו אִישׁ־צִיִּי יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבְכֶסֶף בְּנֹחֶשֶׁת בְּבָרָזֶל בְּאֲבָנִים וּבְעֵצִים בְּאַרְגָּמָן בְּתִלְתֵּל וּבְבוּץ וּבְכַרְמִיל וּלְפִתְלֹחַ כְּלִפְתָּחוֹ וְלִחְשָׁב כְּלִמְחֻשֶׁת אֲשֶׁר יִגְתְּרוּ לוֹ עִם־חֻכְמָיָה וְחֻכְמֵי אֲדָנִי דָּנִיד אָבִיךָ:

the son of a Danite woman, his father a Tyrian. He is skilled at working in gold, silver, bronze, iron, precious stones, and wood; in purple, blue, and crimson yarn and in fine linen; and at engraving and designing whatever will be required of him, alongside your craftsmen and the craftsmen of my lord, your father David.

57. Rashi, ad loc.

ואציו איש צורי. יהודי היה יושב בצור דוגמא עובד אדום הגתי (שמאל צו:י'–י"א) שהיה יושב בגת ולוי היה ובמלכים (א ז) כתיב וכן אשה אלמנה ממטה נפתלי ואציו איש צורי אלא אמו מדין ואציו מנפתלי ומה צריך לייחס מאיזה שבט היה אציו ואמו זהו שכתוב (ראשית ל') דנני אלהים וגם נפתולי אלהים וגו' (שם) אמרה רחל מעתה עקמתי פתולים עקמומיות עשיתי עד שאני יכולה לדמות עצמי לאלה אחרותי אם לאלה תתפאר בצלאל בנה שיעשה

המשכן ינטרך להשתתף במלאכתו אחד מזבני דן שגא ואתו אהליאז בן אחיסמך למטה דן ואם שלמה בן אחותי יזנה
 ב"ה צריך להשתתף עמו מזבני דן ונפתלי:

58. Talmud Bavli, Erchin 16b

אמר ר' יוחנן מנין שלא ישנה אדם מאומנותו ומאומנות אבותיו שנאמר (מלכים א ז, יג) וישלח המלך שלמה ויקח את חירם מצר בן אשה אלמנה הוא ממטה נפתלי ואביו איש צרי חרש נחושת

Rabbi Yoḥanan says: From where is it derived that a person should not change from his craft and from the craft of his fathers? As it is stated: “And King Solomon sent and fetched Hiram out of Tyre. He was the son of a widow of the tribe of Naphtali, and his father was a man of Tyre, a worker in brass; and he was filled with wisdom and understanding and skill, to work all works in brass. And he came to King Solomon, and wrought all his work” (I Kings 7:13–14).

ואמר מר אימיה מבית דן וכתוב {שמות ל"א:ו'} אתו [את] אהליאב בן אחיסמך למטה דן

And the Master says: Hiram's mother was also from the house of Dan, as the verse states about him: “The son of a woman of the daughters of Dan” (II Chronicles 2:13). And it is written with regard to those who constructed the Tabernacle: “And with him was Oholiab, the son of Ahisamach, of the tribe of Dan, a craftsman, and a skillful workman, and a weaver in colors, in blue, and in purple, and in scarlet, and fine linen” (Exodus 38:23). This teaches that Hiram continued in the craft of brass work, the craft of his father's family and also of his mother's family from Dan.

Yachin and Boaz Pillars (7:15-22)

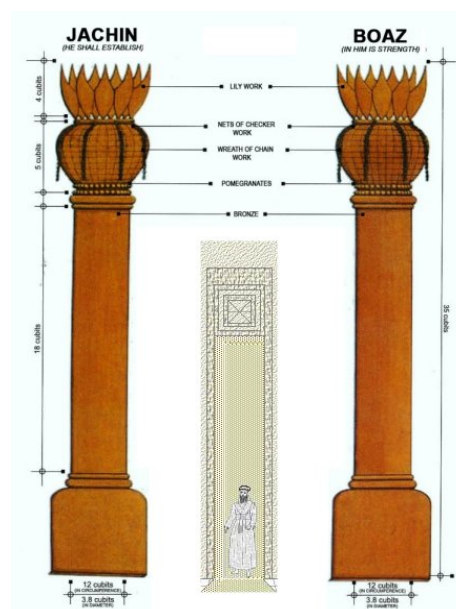
What is so special about these pillars that we get so much time on them?

59. Radak 7:21

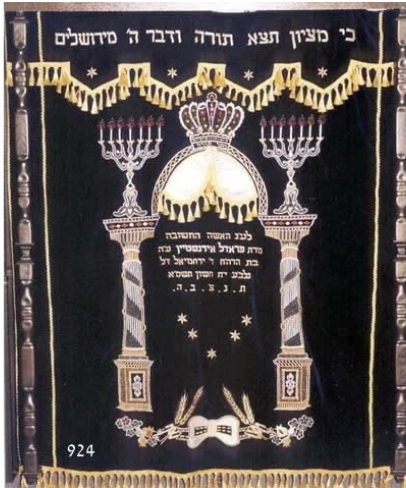
יכין. מה שקרא שם לעמודים לסימן טוב לפי שהיו בכניסת הבית קרא להם שמות לסימן טוב לאחד יכין לשון הכנה שיכון הבית לעולם כמו שאמר כירח יכון עולם ובוועז לשון עוז והיא מלה מורכבת בו עז כלומר שיתן האל בו עוז וקיום כמו שנאמר ה' עוז לעמו:

60. Ralbag 7:21

ויקם את העמודים לאולם ההיכל. ר"ל שהקימ' בו ולא היו נעשים, והנה קרא שם העמוד הימני והוא אשר לפאת דרום יכין ושם העמוד אשר לפאת צפון קרא בוועז כאילו העיר בזה על סוד גדול מהכוון מענין כלי בית המקדש כמו שבארנו מענינם בספר ואלה שמות והוא ידוע כי הש"י שם בטבע בתקופות הארבע רושם להויות השפלות והתקופות השתים השמש בהם דרומי הם מכינות ההויות ובתקופות הנשארות יהיה הטבע חזק ועז לעשות פעולותיו וזה מבואר נגלה בצמחים כי הם יקחו רושם מאלו התקופות יותר ממה שיקחו מהם הב"ח ולזה סמך אל זה הענין משמות העמודים של ראש העמודים מעשה שושן והנה נבאר זה באור יותר בג"ה בזכרנו התועלות המגיעים מזה:

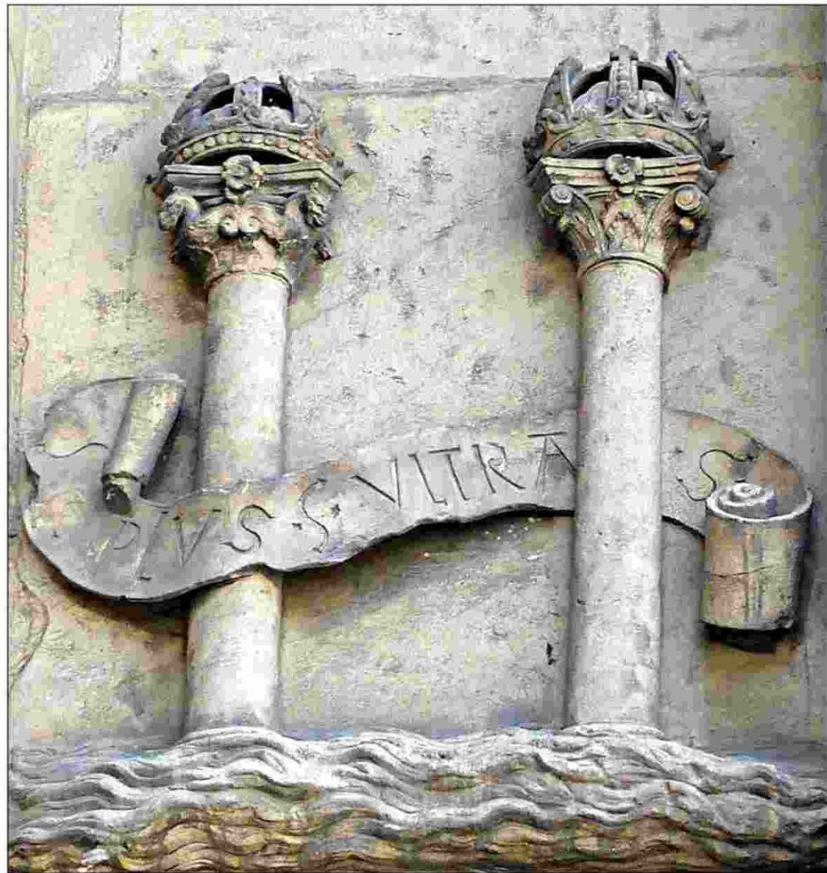
61. Chida 7:21

ויקם את עמוד ויקרא שמו יכין. אפשר שכיון נגד אבא למלכא דוד הע"ה אשר הכין הרבה כסף וזהב לבנין בה"מ וזהו הנראה לעין אך עיקר הכונה שטרח מאד בשירותיו ליחד הדודים ולתקן הנצח כמ"ש במ"א והוא המכין הכל ובא שלמה ומצא הכל מתוקן ולכן עמוד הימני הרומז לנצח קרא יכין נגד דוד הע"ה שהוא הכין ותקן הנצח. ועמוד השמאלי נגד ראש הממשלה בעז שטרח להוציא ניצוצי הקדושה ממואב ובו עז וגבורה. ושלט בו מדה"ד ומת באותו לילה.

62. Malbim 7:21

שמונה עשרה אמה קומת העמוד האחד, ורמזו בקומה כי היסוד מושך מתפארת ישראל, תפארת גופא, שמרומז בח"י חוליות שבשדרה שהיא הקומה הנשאה בקדש, וההנהגה הטבעיית נשפעת ממדת מלכות המקבלת, ששם י"ב צרופי הו"ה, ואחריו י"ב גבולי אלכסון, והוא הים שעשה שלמה העומד על שנים עשר בקר, ועז"א (שם)

Unit 3.5 - The Sea of Shlomo

Yam of Shlomo (7:23-26)

What is the meaning of the Yam?

63. Metzudos 7:23

ויעש את הים. גיגית גדולה עשויה כדמות הים, ובדברי הימים (ב ד ו) נאמר שהיו הכהנים רוחצים שם לטבול מטומאתן ואמרו רבותינו (ירושלמי יומא ג ח): ז"ל שלא היו המים שאובים כי רגלי הבקרים שעמדו תחתיו היו נקובים וחלולים, ודרך בם בא המים, מן המעין:

How can there be an image of the bull in the sanctuary?

64. Zohar, 241

תא חזי, תריסר שבטין, ב' דגליו, ב' סט' סט' רין, שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם. והכי הוא נדאי, תלת שבטין לכל סטר ל' רוחי עלמא, ותלת שבטין לדרועא דימינא, ותלת שבטין לדרועא דשמאלא, ותלת שבטין לנרכא מינא, ותלת שבטין לנרכא שמאלא, וגופא דשכינתא עליהו. ה'דא הוא דכתיב, והים עליהם.

65. I Melachim 12:28

וינעץ המלך ויעש שני עגלי זהב ויאמר אליהם רב לכם מעלות ירושלים הנה אלהיך ישראל אשר העלוד מארץ מצרים:

So the king took counsel and made two golden calves. He said to the people, "You have been going up to Jerusalem long enough. This is your god, O Israel, who brought you up from the land of Egypt!"

66. II Melachim 16:17

ויקצץ המלך אהז את המסגרות המכנות ויסר מעליהם ואת [את] הפיר ואת הים הורד מעל הבקר הנחשת אשר תחתיה ויתן אתו על מרצפת אבנים:

King Ahaz cut off the insets—the laver stands—and removed the lavers from them. He also removed the tank from the bronze oxen that supported it and set it on a stone pavement

How do the dimensions work out?

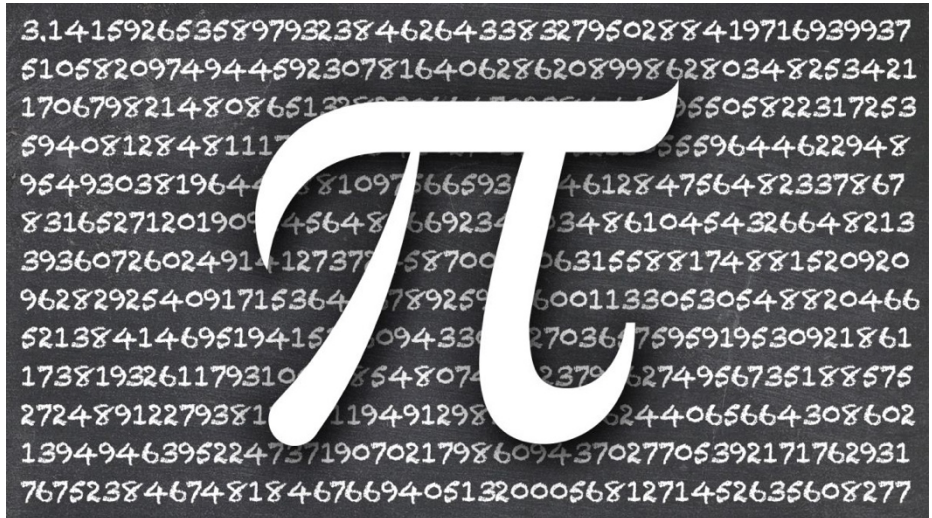
67. Abarbanel 7:23

והנה אמרו שקו שלשים אמה יסוב אותו סביב, הוא על דרך קירוב, כי קוטר ההקף בעגול אינו השליש בדיוק, כמו שאמרו חז"ל על זה במסכת ערובין (פ"א א"ד ע"ב), אבל הוא מוסיף על שלשה כמו שביעית הקוטר בקרוב מועט, ואולי היה מדת הקו הסובב לקוחה בחלל הים, וזהו יותר קרוב אל האמת:

68. Pasuk 23

וַיַּעַשׂ אֶת־הַיָּם מוֹצָק עֶשֶׂר בְּאַמָּה מִשְׁפָּתוֹ עַד־שְׁפָתוֹ עָגֹל | סָבִיב וְחָמֵשׁ בְּאַמָּה קוֹמָתוֹ וְקוֹה [וְקוֹ] שְׁלֹשִׁים בְּאַמָּה יָסֹב אֹתוֹ סָבִיב:

Then he made the tank of cast metal, 10 cubits across from brim to brim, completely round; it was 5 cubits high, and it measured 30 cubits in circumference.

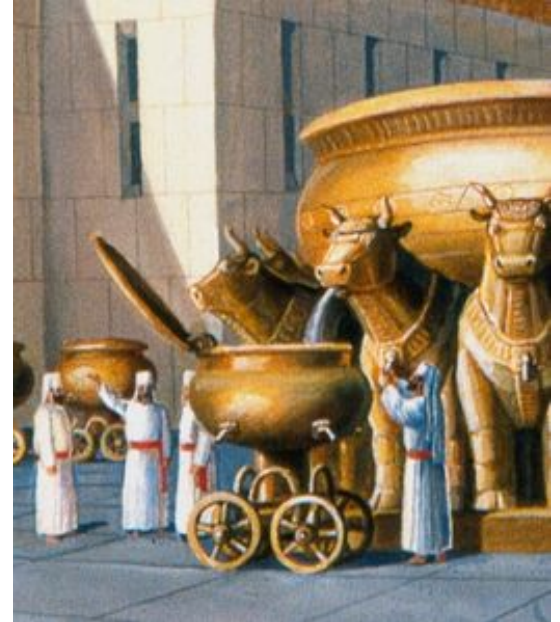
$$\frac{\pi_{\text{HEBREW}}}{\pi_0} = \frac{\text{קוה}}{\text{קו}} = \frac{111}{106} \Rightarrow \pi_{\text{HEBREW}} = 3 \times \frac{111}{106} = 3.141509...$$

Unit 3.6 - The Implements

Layer Stands for the Kiyor (7:27-39)

69. Different Components of the Mechonos

מִסְגֵּרֹת	borders
בֵּין הַשְּׁלָבִים	Between the stays
לִיּוֹת מַעֲשֵׂה מוֹרָד	wreaths of hanging work
אוֹפְנֵי נְחֹשֶׁת	brazen wheels
וְסֻרְנֵי נְחֹשֶׁת,	axles of brass
פְּעֻמְתָּיו	undersetters
הַכְּתָפוֹת יִצְקוֹת	Molten undersetters
מִקְלָעוֹת	gravings
וְיָדוֹת הָאוֹפְנִים	the axletrees
וְחֻשְׁקֵיהֶם וְחֻשְׂרֵיהֶם	and their felloes, and their spokes

What was the purpose of the mechonos?

70. II Divrei Hayamim 4:6

וַיַּעַשׂ כִּיּוֹרִים עֶשְׂרֵה וַיִּתֵּן חֲמִשָּׁה מִיְמִין וְחֲמִשָּׁה מִשְּׂמֹאל לְרַחֲצָה בָּהֶם אֶת־מַעֲשֵׂה הָעוֹלָה יְדִיחוּ בָּם וְהָיָם לְרַחֲצָה לַכֹּהֲנִים בּוֹ: (ס)

He made ten bronze lavers for washing; he set five on the right and five on the left; they would rinse off in them the parts of the burnt offering; but the sea served the priests for washing.

71. Ralbag 7:27

ויעש את המכונות. הנה היו המכונות משמשות להיות מושב הכיור והכיורים היו לרחצה בהם את מעשה העולה ידיחו בה כמו שנזכר בספר ד"ה וזכר שכבר היה ארך המכונה בחללה ד' אמות וככה רחבה ואולם קומרה היה ג' אמות:

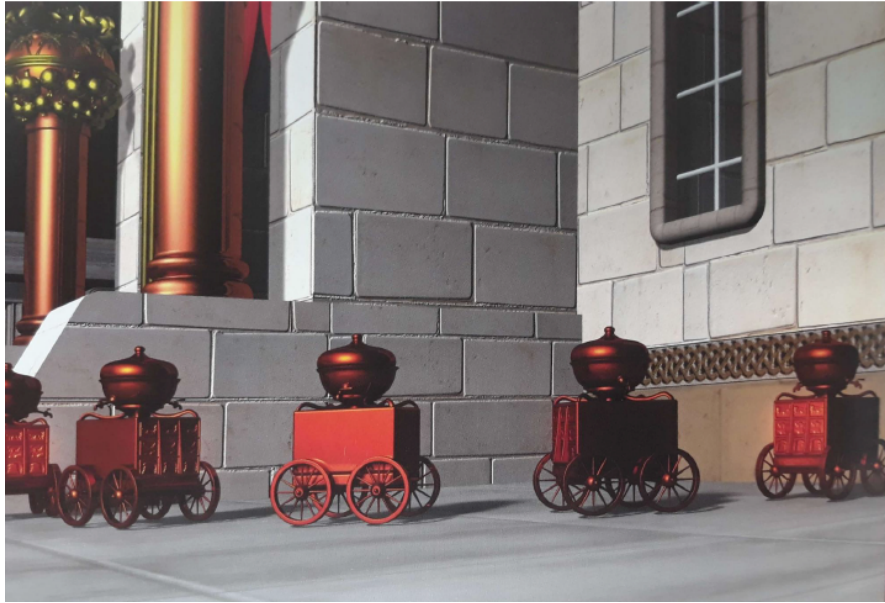
Why ten?

72. Yalkut Shimoni, 185

ויעש שלחנות עשרה כדי להרבות זרעים. ולמה עה משה אחד שלא היו במדבר צריכין לזרעים, וכיון שבא שלמה עשאן עשר כדי להרבות זרעים. ולכך נתן חמש מימין כנגד ימין העולם שהוא דרום שמשם טללי ברכה וגשמי נדברה יוצאים לעולם, אמר שלמה בזכות אלו השלחנות הנתונות בימין יהיו גשמי ברכה וטללי ברכה יוצאים לעולם מן ימין. ולכך נתן חמשה משמאל כנגד צפון

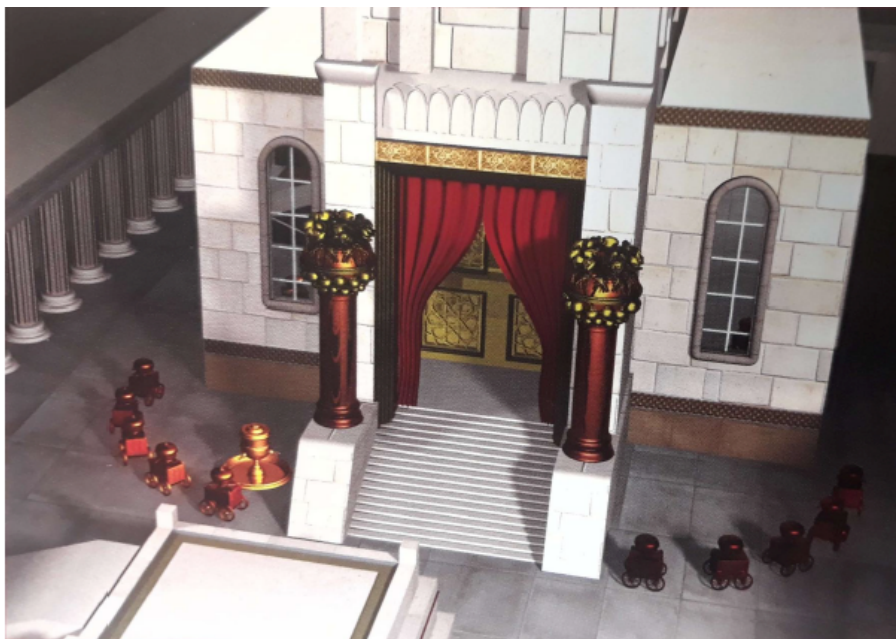
שהוא השמאל שממש הרעה יוצאה לעולם אמר שלמה בזכות השלחנות הנתונות משמאל יודחו הרעות מישראל. וכך קבע עשרה כיורות חמשה מימין כיוור של משה וחמשה משמאל.

Why the images?

73. Ralbag 7:28

ועל המסגרות ההם עשה צורות אריות וצורות בקר וצורות כרובים והם כמו צורות אדם אלא שיש להם כנפים ואלו הם הצורות שראה יחזקאל במרכבה אלא שלא זכר בזה המקום צורת נשר

74. Yalkut Shimoni 185:5

ויעש כיורים עשרה כדי להרבות את הגשמים שהם ככור. עשרה כיורות כנגד עשרת הדברות, ולמה לא עשה במדבר אלא כיור אחד שלא היו ישראל צריכים גשמים במדבר שהמן יורד להם והבאר עמהם, בא שלמה ועשה עשרה כיורות להרבות גשמים שהיו בארץ ישוב והיו צריכים גשמים הרבה שנאמר ארץ הרים ובקעות. ארבעים בת יכיל כנגד ארבעים יום שבהם נתנה התורה ארבעה ימים לכל דבור. וכן שלמה עשה כל כיור ארבע אמות שנאמר כארבע באמות הכיור, עשר מכוונות כנגד עשרה מאמרות, על כל מכוונה אמירה, על כל כיור דבור

Chiram Completes the Work and a Quick Summary (7:40-45)

What does the Kri and Ksiv teach?

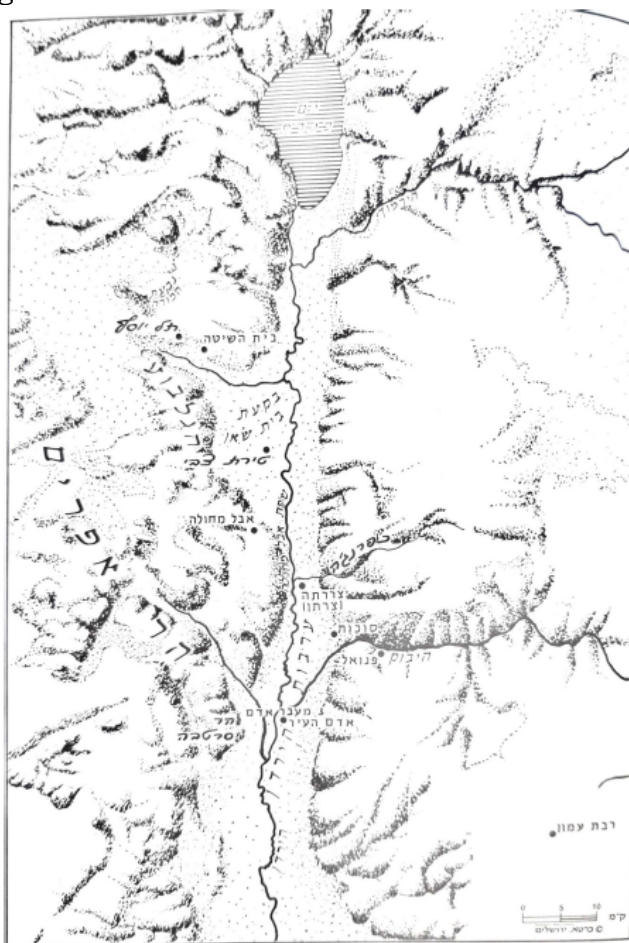
75. Radak 7:45

ואת כל הכלים האהל. כן כתיב וקרי האלה והקרי מבואר והכתיב ר"ל כעין אותם הכלים שהיו באהל מועד כן עשה חירם למלך שלמה בבית המקדש וכן תרגם יונתן כל מאני האילין כעובד מאני משכנא דעבד משה כן עבד חירם למלכא שלמה בית מקדשא דה':

The Keilim Attributed to the King (7:46-50)

Where was this place?

76. Daat Mikra, page 151

Why this place?

77. Malbim 7:56

בכר הירדן מרוב יוקר הנחשת הממורט עסק המלך והשגיח על יציקתם ונבחר מקום לזה בכר הירדן ששם היתה האדמה עבה ומכשרת למלאכה זו, משא"כ הים והמכונות שהיו מנחשת פשוט נעשה מלאכתם בירושלים עצמה, (שהסברא נותנת שלא הוליכו את הים מרחק רב כזה שזה טורח רב מאד) :

Why were these keilim attributed to the king? Did he make them himself?

78. Abarbanel 7:48

ואחרי שזכר הכתוב מעשה כלי הנחשת אשר עשה חירם למלך, זכר כלי הזהב אשר צוה המלך לעשות על ידי חרשים אחרים מבני ישראל המה, והוא אמרו ויעש שלמה את כל הכלים, ר"ל שצוה לעשותם ולכן ייחסם אליו, לומר שלא עשאו חירם, אבל המלך צוה על עשייתם לאחרים, ולהיותם זהב סגור וטהור אולי ראה המלך ביציקתו ג"כ ולזה יוחס אליו, או שהמלך נתן צורת הכלים והוא צייר אותם בנייר.

79. Chomas Anach, 7:46

אפשר נחשת ממרט בכר הירדן וכו' רמז כי ידוע דע"י התורה והמצות יתבררו רפ"ח ניצוצין שהם בקליפות מדור עשו ות' איש גונדא דיליה. וכיון שלמה על ידי עשיית הכלים האלה לברר מהסט"א רפ"ח ניצוצין. וזה רמז נחשת נחש ת'. ממר"ט גימטריא רפ"ח עם הכולל ובמ"א כתבתי בעניותי רמז כל הפ' בס"ד:

How were they arranged?

80. Abarbanel ad loc.

ועם היות שאמר כאן הכתוב חמש מימין וחמש משמאל, אין ראוי שתחשוב שהיו השלחנות מהם לימין ההיכל ומהם לשמאלו, ר"ל לדרום ולצפון וכן המנורות, כי כבר התבאר מדברי התורה (שמות כ"ו ל"ה) שמקום השלחן היה בצפון ומקום המנורה היה בדרום, אבל הרצון בזה שלפאת צפון שם השלחנות בשתי שורות, האחת לפאת ימין מהאחרת, ולפאת דרום היו המנורות בזה האופן עצמו, וחז"ל (מנחות פי"א דף צ"ה ע"ב) אמרו שהיו חמש מנורות מימין ומנורת משה וחמש משמאלו, וכן הענין בשלחנות, כי היו הכלים האלה אשר עשה משה מונחים בבית מלבד אותם אשר הוסיף עליהם שלמה, ומה שאמרו שאהל מועד וכליו נתנו באוצרות בית ה', כווננו על שאר הכלים מזולת המנורה והשלחן והכיור וכנו.

Why were there 10 Menorahs and 10 Shulchanos when there was still one mizbeiach?

81. Radak 7:49

חמש מימין וחמש משמאל. פי' מימין מנורת משה הניח חמש מנורות וחמש משמאל מנורת משה אבל כל המנורות היו גם כן בדרום וכן כל השלחנות בצפון ואומר בדברי הימים על השלחנות שהניח חמש מימין וחמש משמאל ופירושו כמו במנורת חמש מימין שלחן משה וחמש משמאלו ועל כל המנורות היו מדליקין ועל כל השלחנות היו מסדרין ואף על פי שיש מחלוקת בזה בדברי רז"ל הנראה מן הפוסקים כן הוא:

Completion and Filling the Coffers (7:51)

Why did he only bring the coffers over now?

82. Ralbag 7:51

ותשלם כל המלאכה אשר עשה המלך שלמה בית ה'. למדנו מזה המקום כי שלמה עשה משלו את הבית הגדול הזה ואולם הקדשו' דוד אביו שם באוצרות בית ה' וידמה שלזאת הסבה לא התחיל לבנות הבית תכף מלכו כי בשנה הרביעית החל הבנין כמו שקדס והיה זה כן כדי שיבנהו משלו לא מאוצרות דוד אביו אשר הקדיש אותם לה' וכאילו היה זה מכוון מהש"י כמו שלא רצה שיבנהו דוד כי דמים רבים שפך כן לא הסכים שיבנה מאשר אסף דוד משלל הגוים במלחמה אך שלמה שהיה איש שלום והיה מה שקבץ מהממון מקובץ עם השלום בו בחר השם ית' לבנותו במה שקבץ מהממון עם השלום:

83. Rashi, ad loc.

אֵת קִדְשֵׁי דָוִד אָבִיו. מֵהַ שְׁנֵי אֲרָבַת מִכְסָּף וְזָהָב שֶׁהִקְדִּישׁ אָבִיו. וּמִדְרָשׁ אֲגָדָה: שֶׁלֹּא רָחַף שְׁלֹמֹה לָתֵת מֵאוֹתוֹ הִקְדֵּשׁ לְבָנִין הַצֵּית. וְשֶׁמֵעֲתֵי מִחֲמֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ אוֹמְרִין: לְפִי שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁסּוֹפוֹ לְחַרֵּב, שֶׁלֹּא יִהְיֶה הָעוֹזֵדִי כּוֹכְבֵים אוֹמְרִים, קִשָּׁה יִרְאֶתָם, שֶׁלְקַחְיוּ נִקְמָתָם מִן הַצֵּית, שֶׁפָּנְנָה מִן גְּזֵלוֹת וּתְצִלוֹת שֶׁגָּזַל מֵהֶם דָּוִד. וַיֵּשׂ

אומרים: כך אמר שלמה, רעב היה זימי אציו שלש שנים, שנה אחת שנה, והיה לו לבזבז הקדשות הללו, להטות צהן עניי ישראל.

84. R'Meir Ish Shalom

כעין זו בירושלמי פאה סוף פרק ח' ובשקלים סוף פרק ה': ר' חמא בר חנינא ור' הושעיה הוון מטיילין באילין כנשתא דלוד. אמר ר' חמא בר חנינא לר' הושעיה: כמה ממון שקעו אבותי כאן (=כמה ממון פזרו לבנין בתי כנסיות בלוד). אמר לו: כמה נפשות שקעו אבותיך כאן? לא הו אית בני נש דלעין באורייתא?! (וכי לא היו בני אדם עמלים בתורה!?)